

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.

NYELVEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-basábos post. sor egyszer 20 fill.,
 minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér post. sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, július 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Wekerle Bécsben.
- Öt új óvoda.
- Az új török szultán első utazása.
- Bolgár kertészet állami támogatással.
- Kis történetek az adriai kirándulásról.
- Fejérváry és Jekelfalussy.
- A gyermekek felvilágosítása.
- Aktuális emberek.
- A szultán levele.
- Eulenburg-pőr Aradon.
- Az államtitkár és a tengyel szülő.
- Heti strótlak.
- Politikai gyilkosság.

A Salacz-utcai bank lapja.

Arad, július 3.

Levelet kaptunk, a mely erősen bekapcsolódik egy aradi aktualitásba. A levél ez:

A mikor a nyilvánosság alkalmat nyert ahhoz, hogy a Salacz-utcai kisbank ügyeivel foglalkozzék, akkor bizonyára érdemes rávilágítani egy olyan dologra, a mely bevallottan nem a bank ténykedése, de a mely szintén egy azon műhelyben főtt a banknak vizsgálat alá jutott üzleteivel. Nem kevésbé komoly dolgok ezek se; s a mig a bank körül csak olyasmik veszedelméről lehet szó, a melyet a felek a maguk jószántából bíztak rá, annál, a mit én kívánok szóvá tenni, olyasmivel játszottak, a mit senki se bizott rájuk: az aradi kereskedők és iparosok jóhíreről, hiteléről.

A kisbank, amint tudvalevő, szaklapot alapított, amely nem elégedett meg a pénzügyi nagyszabásu terveinek, vállalkozásainak propagálásával, hanem számon akarta tartani kinek-kinek fizetőképességét. Tette ezt olyan formában, hogy egy diszkrét bevezetéssel ellátott rovatban egy csomó nevet közölt. Tudunk valamit ezekről — ennyit jelentett a rovat. Hogy jót, vagy rosszat, azt nem akarta elárulni előre. De a környezet után, amelybe valamelyik cég az ilyen keret által jutott, az olvasó inkább rosszat hitt, mint jót. Azt, hogy valakinek fizetőképességében kedvező változás állott be, nem szokták számon tartani. Ha tehát valakinek nevére a világot figyelmessé teszik, ez csak azt jelenthette, hogy — „vigyázat.” Es ilyen világításba kerültek a Salacz-utcai bank hivatalos lapja révén az aradi piac tiszteletreméltó régi cégei, akik közül nem egy nagyobb hitelre tarthatott számot, mint a minőt a kisbank valaha is elérhet.

S erről a mesterségről azért is érdemes szót ejteni, mert az aradi ügy csak utánzása több Budapesten vagy Bécsben megjelenő vállalkozásnak, hetilapnak, amelyek a hitelezők védelmének jelszavával indulnak meg, s alapjában a szolid, jóhírű cégek meghurcolására vezetnek. Még a melyik egészen jóhiszeműen csinálja az ilyen Informationslisté-t, az is a perelt cégek névsorát gyűjti össze. Már most nem

eshetik meg a legjobb kereskedővel, vállalattal, hogy jogtalan követelésért pert akasztanak a nyakába? S ennek révén mindjárt bekerül a dubiózus, notóriusan hitelképtelen emberek névsorába.

S ha ez nem is teszi mindjárt tönkre hitelét, a tájékozatlanokat gondolkodóba ejti, sőt komolyabb veszedelmeket okozhat. Beszéltem egyszer Guttmann Miksa kir. tanácsossal, a Magyar Tudakozódó Egyesület vezérigazgatójával, aki leveleket mutatott be egy érdekes eset illusztrálására. Egy régi, ötven esztendő óta fennálló céget egy ilyen „tudakozódási jegyzék”-ben való közlés révén a hitelezők megrohantak s ha a Tudakozódó Egyesület a való állapot föltárásával meg nem nyugtatja az érdekelteket, a cég (az ügy a hitelmegvonások idejére esett) talán összeroppant volna.

Ilyen veszedelmes hivatást töltenek be ezek a „hitelezői érdekeket védő” lapok, s mivel a Salacz-utcai bank lapja hozzánk közelebb esett, annak kelemetlenkedései jobban az orrunkba ütődtek. Hogy haszna senkinek sincs a dologból, arról szólni is fölösleges; aki hitelt nyújt, nagyobb összegekre terjedőt, az ugyis megszerzi az információt a már meglevő és megbízható tudakozódó vállalatoktól. De a hitelező rendszerint mimóza-érzékeny; amilyen könnyen adja néha a hitelt, ép úgy sokszor az ilyen ravasz köz-

Elhagyatva, egyedül.

Irta: Kelemenné Zathureczky Berta.

Margit — a kiváló zeneszerző Hatházy Emil fiatal neje — körülnézett az ünnepi díszben pompázó terített asztalon. Mindent rendben találva, odaszólt a nagy angolos karosszékben kényelmesen pihenő barátnéjához:

— Még csak pár pernyi türelmet kérek, a virágokat rendezem el, azután teljesen a tied vagyok.

— Csak ne zavartasd magad, — feleli a szép asszony.

A szobalány egyenként adta át a sárga krizantémumokkal telt apró poharakat. Margit az asztal közepére egy hosszukás alakú virágvázat helyezett, ezt dércsipe vörös tölgylevelék felhasználásával — az apró vázákkal művészileg kötötte össze. Csupa bíbor és aranyfény aradt szét az asztalon.

— Kitűnő izlésed van, — mondja a vendég elismerőleg.

— Elég jól néz ki — feleli a háziasszony, elégedett tekintettel mustrálva sikerült művét.

— János, rendezze el a szivar és likőr-készletet a kis asztalkákon, — fordul az inas-hoz. — Hol vannak az egyiptomi szarkák? A bácsi ur csak azokat szereti.

— Itt vannak kérem.

— Jól van, elmehet.

Az inas még egy köteg rózsát dobott a kandalló tüzebe, mi inkább csak a dekorum kedvéért lett felgyújtva.

A rőzse fellobanó lángja rózsás pirral vonta be az özv. Illés Gáborné arcát, mely valódi szubrett típus. Termete kicsiny, de formás. Arca kerek, nevetés közben ennivaló gödröcskék tamadnak rajta. Hamis szemei nagyok és sötétek mint az éjszaka. Haja fekete, élveteg ajkai közül elővillognak hegyes, hófehér fogai.

Margit szebb volt nálánál: arcának inkarnátja a malmaison rózsára emlékeztet. Csókra termett ajka piros mint a kláris. Szemei mélyek és kékek mint a tenger. Homloka fehér, termete magas, telt és karcsu. Valami bágyadt nyugalom ömlik el rajta. Olyan mint egy szép virág melynek levelei a hőségtől lelankadnak. Állandan fehér ruhát hord.

— Kedvesem — mondá I olyának, kit rendszeren Ibinek szoktak kényeztetni, — menjünk át a szalonba.

— Maradjunk, olyan jól érzem itt magam, — válaszol Ibi, összegubaszkodva mint egy selyemszörű cicára.

— Már régen nem találkoztunk és most is csak azt jössz jelenteni, hogy végleg eltávozol Budapestről.

— Nem jöhettem idáig, tudod, az a szerencsétlen viszony minden időmet lefoglalta.

Nos, mikor lesz az esküvő?

— Hisz éppen az a különös a dologban, hogy... hogy... Eh! minek himezzem, hámozom a dolgot: szakítottam Ivánnal.

— Szakitottál vele... és miért?!

— Egyszerűen meguntam!... Meguntam örökös erkölcsi prédikációt, szemrenányásait.

— Meguntad!!

E felkiáltásban benne rejlett egy megkínzott lélek egész keserősége, fájdalma. A bálványozásig szeretett jóbarát, a megunt embert három évvel ezelőtt tőle hódította el.

E csalódás feletti fájdalom vezette őt — mint támasz nélküli árvát — egy nem szeretett férj karjai közé. Férje tekintélyes és vagyonos ember volt. Szerette, kényeztette a nála huszonöt évvel fiatalabb gyönyörű teremtet. Azonban még nála is jobban szerette hivatását: a zeneszerzést.

A keleti fényüzéssel berendezett termék — a sok édes, boldog óra helyett — csak titokban hullatott, szomorúságról beszélő könyvekről tehettek tanuságot.

— Amióta özvegyen maradtam — folytatja Ibi — Iván teljesen megváltozott. Tudod, hozzá akartam menni a dekorum kedvéért. De nem tudtam semmiben kedvét találni. Ha valakire ránétem, szívtelen kacérnak nevezett. Ha nevettem — színésznoi alúrjeim vannak. Egy szóval: nem voltam az ő számára elég előkelő. E türehtelen állapot az eltávozással vélek segíteni.

— És mit mond hozzá a világ?

— Bánom is én akármit! Nyugalom nem áldozhatom fel a világ kedvéért... Apropos! Ivánnak téged kellett volna, hogy feleségül vegyen!... Te jobban illenél hozzá.

Margit keserűen mosolygott.

— Egy időben mintha sottogtak volna erről az emberekről, — folytatja tovább. — Külön-

lés is elég arra, hogy a legpontosabb adós elől is bezárkózzék.

Nem tudom, sőt őszintén szólva, nem is izgat a kérdés, hogy a megindult vizsgálat mint fog kiütni a Hitelbank részvénytársaságra nézve. De ha a teljes rehabilitálása bekövetkeznék is, az alkotása, a „tudakozódási jegyzék” továbbra is megmaradhat, s továbbra is dobálózhat magánosok és vállalatok hitelével, jóhírével. Pedig, amint említettem, a bank maga olyan kárt nem okozhat, mint a minő hatása az utóbbinak lehet. Erre méltóztassanak a paragrafust megtalálni, s ha nincsen, megalkotni; ez ellen kérünk védelmet, hogy a kereskedőnek, iparosnak ne kelljen ilyenektől félni egyik legnagyobb értékét, amelyet sokszor hosszú esztendőök fáradságával, becsületos igyekezetével szerez meg és óv meg: a jó híret, hitelét.

Egy kereskedő.

Öt új óvoda.

A kultuszminiszter leirata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, j. l. u. 3.

Ma két hete járt Aradon Kacsovics Mihály dr., a kultuszminiszter kiküldöttje és tárgyalt a város képviselőivel, lakikkal megegyezett abban, hogy az állam öt új óvodát lát el tanszeméllyel, ha a város, ugyancsak az állam által nyújtandó pénzsegély felhasználásával felépíti az épületeket városi telkeken.

Ma érkezett le a miniszter leirata, mely szankcionálja küldöttjének megállapodását és így a júliusi közgyűlés már kimondhatja, hogy az állam segítségével hajlandó egy újabb fontos szervvel a kultúra épületét megalapozni.

Az óvoda kérdésének ez a megoldása nemcsak azt jelenti, hogy az állam most öt új óvodával ajándékozza meg a várost, hanem, mint az alább közölt leiratban a miniszter kötelezőleg kijelenti, felszabadítja Aradváros közönségét egy óriási, évente körülbelül 33 ezer koronára rugó adóteher többlettől. Az 1891-iki iskolatörvény szerint ugyanis az államnak joga,

hogy óvodák céljaira három százalék pótdadót szedjen. A mi adóalapunk mellett ez az említett összegre rugna, mert Arad lakosainak száma szerint tizenkét óvoda felállítására kötelezhető és így erre az összegre szükség lenne.

A miniszter érdekes leirata a következő:

F. évi április hó 14-én 11859. sz. a. kelt előterjesztésére vonatkozólag értesitem a közönséget, hogy méltányolva azt a nagy áldozatkészséget, melyet Arad város közönsége kulturális célok érdekében a város jelentékeny megterhelése mellett t-nusit, hajlandó vagyok a város említett számú határozatában foglalt és kiküldötttel szóbeli tárgyalás során megállapított fejtételek és módzatok mellett Aradváros kisdédóvas ügyét állami alapon rendezni.

Nevezetesen:

1. Aradváros átadja a már működésben levő négy községi óvodát azok felszerelésével és berendezésével olyképp, hogy azok telkei egész terjedelmükben és az óvodák céljaira szolgáló összes épületek a kir. kincstár tehermentes telekkönyvi tulajdonába bocsájtatnak át.

2. Kötelezi magát Aradváros közönsége, a felmerült szükséghez képest jövőben felállítandó óvodák számára megfelelő telekről és épületekről gondoskodni oly módon, hogy a telkek kiválasztása a kir. tanfelügyelővel egyetértőleg, az építkezés pedig hozzám bemutatandó tervek és költségvetés szerint történik és ezen ingatlanok szintén a kincstár tehermentes tulajdonába mennek át.

3. Kötelezi magát a város, hogy a most átadandó, mint jövőben létesítendő óvodák összes dolgi szükségleteiről, tehát fűtésről, világításról, tisztogatásról és nyári nagytakarításról gondoskodik.

4. Biztosítja az összes óvodai épületeknek és azok tartozékainak jó karban való tartását.

5. Eszközi azok tűzkár elleni biztosítását és

6. Viseli minden óvonói állás után a nyugdíjintézetet illető évi 24 koronás járulékokat.

7. Kötelezi magát a város, hogy az ezidőt szerinti községi jelleg mellett működő négy óvoda összes személyi kiadásával felérő összeget azaz évi 7220 kor-t, mint évi járulékot az államkincstár javára mindenkor pontosan beszállítatni fogja.

8. Magára vállalja azt, hogy az ujonnan létesítendő óvodák céljaira megfelelő telkek beszerzése és az építkezésekkel járó költségek fedezése céljából törlesztéses kölcsönöket vesz fel.

Ezen kölcsön törlesztésére szolgál első sorban a 7-ik pontban említett 7220 kor. járulékat, amelyet a város a törlesztés tartamára igénybe vehet, illetve amelyet e célból a város javára visszaengedek, továbbá amennyiben az egyes óvodák óvonói lakással is ellátatni fognak, minden óvonói lakás béregyen-

értéke fejében 360-360 korona, melyet a város javára ezennel biztosítok.

A jelzett 7220 kor. évi járulékat a kölcsön törlesztésének megtörténte után az államkincstár javára, utólagos negyedévi részletekben, az illetékes adóhivatalba lesz befizetendő.

Ezekkel szemben az összes, tehát a most átadandó és a jövőben létesítendő óvodák minden személyi járulékat, tehát az óvonók fizetését, korpótlékát, a dajkatartási átalányt az államkincstár terhére ezennel elvállalom; másfelül kötelezettséget vállalok arra, hogy amennyiben a jövőben létesítendő óvodák telekszerzési és építési költségeinek fedezéséhez szolgáló törlesztéses kölcsön évi hányada a 7-ik pontban megemlített 7220 koronányi évi járulékat és az óvonói lakbéregyenérték címén a város rendelkezésére bocsájtandó összegeket meghaladná, a különbözetet a város javára évenként az államkincstár által meg fog tartatni, mert a város ezen kölcsön törlesztéséből kifolyólag a már több ízben említett 7220 kor. évi járulékat kiszolgáltatásán túlmenőleg további kötelezettséggel meg nem terheltető.

Végül a 3 százalékos kisdédóvodai pótdadó követelésétől eltekintek.

Felhívom a közönséget, hogy a fentiekhez szorosán alkalmazkodva, megfelelő határozatot hozzon s azt első sorban a m. kir. belügyminiszter urhoz, vagyonfelügyeleti szempontból leendő elbírálás végett mu assa be s azt követőleg az elfogadási záradékkal leendő ellátás céljából hozzám terjessze föl. Budapest, 1909. június 24. A miniszter helyett: Tóth, államtitkár.

Mint említettük, a július havi közgyűlés foglalkozik az ügygyel. Határozatot hoz arra nézve, vajjon elfogadja-e a miniszter ajánlatát. Ha igen, akkor megállapítja az állammal költendő szerződés szövegét és egyszersmind megveszi a szükséges telkeket is.

Az új óvodák helyéül Gájban az államiskolával szemközt lévő telek, a Süveg-tér, az Erdélyi-ut és zsidó-temető sarka, a Csutora- és Határ-utak vannak kiszemelve. Az építkezés kezdetéül augusztus hónap van tervbe véve.

A horvát tartománygyűlés feloszlata.
Zágrábból távirják: Itteni lapok megbízható kormányforrásból jelentik, hogy Rauch báró horvát bán legutóbbi budapesti és bécsi utazása a horvát tartománygyűlés feloszlataival függ össze. A bán állítólag előterjesztést

ben a fáma most is foglalkozik veled. Azt mondják...

— Nos, miért nem folytatod?

— Tudod, kissé diszkrét természetű a dolog... Azt mesélik, hogy te... meg a báró...

— Követelem, hogy kimagyarázd magad! — ugrik fel Margit, haragtól szikrázó szemekkel.

— Én Istenem, ugy nézel rám, hogy a szavam elakad tőle... Nos. — ha hallani kívánod — azt mondják, hogy ti a báróval szerettek egymást. Férfjed idős ember és ez mindennapi dolog. Ezért kár haragudni. A harag igazán nem áll jól neked.

— Édes Ibolya — feleli Margit büszkén — világosítsd fel jóakaró suttogóidat, hogy: Zámori Margit mindig becsületos volt és ugy is fog meghalni.

Akárcsak Jászait hallanám a negyedik felvonásban, — nevet fel élesen Ibi. — Ha így van a dolog, miért jár oly gyakran ide az a... hogy is hívják csak?

— Berzeney Béla. Ő írta a szöveget férjem operájához.

— Tehát még hozzá költő is. Igazán örvendek, hogy az opera helyett ide jöttem, kérészokolni a szives meghívásodat. Már régen óhajtottam megismerni a te báródat.

Mondá impertinens hanghordozással. Tetszelegve nézett magán végig. Mélyen kivágott vieuse-rose ruhájában veszedelmesen szép volt.

Margit összeborzongott. Érzékeny lelke megérett minden örömet, szomorúságot. S most

ugy érezte, hogy valami szürkeség veszi körül. Az özvegy leplezetlen hódítási szándéka megdöbentette. Szívét marcangolta a féltékenység és rémülve jött arra a tudatra, hogy — szereti a bárót. Fázott és lehunyta a szemét.

Az előszobából csöngetés és élénk hangok hallatszottak. Az urak jókedvtől csillogó szemekkel léptek be. Hatházy kissé tulhizott alak, de negyvenhat éve dacára még mindig érdekes ember. Meglepődve, azonban kifogástalan udvariassággal üdvözölte a váratlan vendéget.

Báró Berze czy Béla — karcsu termetével és villogó szemével — szobor szép volt. Az angol szabásu ruha kitűnően állt rajta.

— Margit irigyellek! — sugja pajkosan a háziasszony fülébe Ibi.

Margit hallatlanná tette az impertinens megjegyzést:

— Hosszasan sétáltatok Emil. — Fordult oda a férjéhez.

— Bélának egy kis dolga volt az „Angol királynő”-ben és megittunk a te egészségére egy üveg pezsgőt. Na, na, ne vond össze junói szemöldjeidet. Szavamra — csak egy üveg volt.

— És a nekem tett ígéret?... A dietetikus rendszer?

— Ne haragudj, édesem, nekem ma egy kis elnézésre van szükségem.

— Kellemetienséged volt talán?

— Igen, azaz nem: ne aggódj. Nem érdekes beszélni róla. — Nejének gyöngéden kezelt csókol. — Ez a Béla napja; ma őt bucsuztatjuk... Csak azután jövök én...

— Hogyan, a báró elutazik? — érdeklődik Ibi. — Hová? Merre?

— Ázsiába. Csatlakozom a gróf Zichy Jenő ujonnan szervezett expedíciójához.

— Milyen kár. Jöjjön inkább Bécsbe, én ott ütöm fel a sátorfámat. — Mondá a szép asszony kacér tekintettel.

— János, — szól bele a háziur, — hozod már a vacsorát?

— Azonnal, kérem. Csak még e palackot bontom föl.

— Miféle bor ez? — kíváncsiskodik Margit.

— Kitűnő tokaji; fejedelmi ajándék. Egy régi jó barátom lepelt meg vele. — Válaszolja a háziur.

— Ó, Emil, neked ártanak az erős borok. Az egyetemi tanár mindent eltiltott, ami a szivedre hat.

— Ne félj, kicsikém. Még az ördögnek sem kellek! — Nevet Hatházy.

János ünnepélyesen jelenti, hogy találva van. Vidám kedélyben fogyasztották el a kitűnő vacsorát. Csak a báró volt csöndes, hallgatag. Ibi a legellenállhatatlanabb tekinteteit, mosolyát pazarolja rá. Mind hasztalan, a fiatal ember nem reagál.

Vacsora után átmennek a pipázóba. Ibi a háziurral élénk társalgást folytat. A báró — fölhasználva az alkalmat, — a háziasszony mellett foglal helyet.

— Margit, nem maradhatott el ma — utolsó estémen — ez a vendég? — Kérdi csöndes szemrehányással.

tett, hogy a tartománygyűlést egybe-hivhassa, melyen aztán annak királyi leirattal való feloszlását terjesztené elő. Az új képviselő választások szeptember havában lennének.

Az új török szultán első utazása.

Családi kirándulás.

Távirati tudósítás.

Arad, július 3.

Mehemed, az új török szultán, harminchárom évi fogság után, a múlt csütörtökön hagyta el először Konstantinápolyt, hogy a török fővárostól négy órányira fekvő Herekre utazzon. Ezuttal történt meg először az is, hogy egy ilyen kirándulásra a szultán magával vitte egész családját. Az „Ertrogrul“ császári jachton, a szultánon kívül jelen volt Jusuf Izeddin effendi trónörökös, a szultán három fia, tizenegy hercegnő és Abdul Hamid volt szultán gyermekei és nagyszámu kísérete.

A herceg-szigetnél Mehemed szultán szemlét tartott a török hadihajók felett; a hadihajók ágyulóvésekkel fogadták az új szultánt, aki a tengerészek „csak jása padisah!“ kiáltásait kendőlobogtatással viszonzta.

A jachton diszebed volt. A szultán Hilmi pasa nagyvezér és a trónörökös közt foglalt helyet. Hereken megtekintette a szultán és családja az ottani állami ezüst-, selyem- és szőnyegkészítő, valamint a fez gyárat. A szultánt és családját ródfelett meglepte az eddig még nem látott gyárak berendezése és a különféle sok értékes cifra holmi készítésének módja.

A gyárak vezetősége a szultánt és gyermekeit, valamint a kíséret tagjait egy-egy becses ajándékkal lepte meg. A szultán és kísérete még aznap visszautazott Konstantinápolyba. Mehemed szultán legközelebb Izmidbe és Brüsszába utazik.

Konstantinápolyból jelentik: *Gamble* angol tengernagy, a török hajóraj parancsnoka bejelentette a kormánynak, hogy a haditengerészet összes hajóit harc képes állapotba helyezte

és a jövő héten Kis-Ázsia keleti partjai mentén megtartják a hadgyakorlatokat. A hadgyakorlatokon Mehemed szultán, aki még nem látott tengeri manővereket, szintén részt fog venni a trónörökösrel, a okrmánnyal és a parlament kiküldöttjeivel. A török gyalogság Mahmud Sefket pasa főhadparancsnok felügyelete mellett most tartja hadgyakorlatait.

Bolgár kertészet állami támogatással.

Indítvány a törvényhatósági bizottsághoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3.

A konyhakertészet fejlesztése érdekében Szudy Elemér törvényhatósági bizottsági tag ma indítványt adott be, amelyben felhívja a törvényhatósági bizottság figyelmét arra az érdekes körülményre, hogy újabban a földművelésügyi minisztérium hathatós támogatással segíti elő a bolgár konyhakertészet fejlesztését, illetve létesítését. Az indítványozó ezért célszerűnek találná, ha a város felirna a földművelésügyi miniszterhez államtámogatás kiegészítése érdekében. Az indítvány, amely a részletekre nem terjed ki, csupán általánosságban érinti a kérdést, így hangzik:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A piaci drágaság ellensúlyozására indított akciónak legnagyobb sikerrel kecsegtető pontja a konyhakertészet fejlesztése. Ha az eddigi eredmény sajnos, nem is áll arányban, azzal a fáradtságos munkával, amelyet Arad város polgármestere, gazdasági széke kifejtett, remélhető, hogy a jövőben kellő eredményt érhet el a város a közönség érdekeiért indított mozgalomban. A siker érdekében jelentős lépést tett már Varjassy Lajos polgármester, amikor Vadász Armánd ügyvédet megbízta, hogy lépjen érintkezésbe bolgár kertészekkel és bírja rá ezeket, hogy Aradon bolgár rendszerű konyhakertészetet létesítsenek. Remélhető, hogy ez a kísérlet eredménynyel fog járni és ilyenképen a bolgár rendszerű kertészet, amely világszerte a legalkalmasabbnak bizonyult konyhai termények termelésére Aradon is meghonosul. Ez természetesen anyagi áldozatokkal is fog járni, amivel egyébként számol is a törvényha-

tósági bizottság. A várható eredmény megkívánja, hogy azok, akik hajlandóknak mutatkoznak a konyhakertészet üzésére kellő támogatásban részesüljenek. Mentül intenzivebb lesz a támogatás, annál inkább remélhető a siker. Eppen ezért indítványozom a törvényhatósági bizottságnak, irjon fel a földművelésügyi miniszterhez, hogy a bolgár rendszerű kertészet fejlesztését az állam is segítse elő támogatásával.

Az állami támogatást bizonyára sikerül megszerezni, miután a földművelésügyi miniszter országszerte meghonosítani igyekszik a bolgár rendszerű kertészetet, amelynek fejlesztése érdekében az utóbbi időben rendkívül sokat tesz az állam. Egyes telepekre a minisztérium tárcájának terhére szakértő vezetőket küld ki, akik hathatósan elősegítik a konyhakertészet fejlesztését. Ezenkívül egyéb kedvezményekben is részesülnek a telepesek. Aradnak bizonyára nem lesz nehéz e fajta támogatást kieszközölni, és ezen a réven a várost csak részben fogják terhelni a konyhakertészet fejlesztése körül felmerülő költségek.

Aradon, 1909. július 2-án.

• Szudy Elemér,
törvényhatósági biz. tag.

TANÜGY.

(—) Tanítók az iparosokért. Az aradmegyei és aradi tanítók mostanság érdekes és erélyes akciót fejtenek ki az aradi iparosság és a prifériákon lakó szegényebb nép érdekében. Az aradi munkaadószövetségek tanoncközvetítő intézete ugyanis felkérte az összes aradi és aradmegyei tanítókat, hogy az ipari pályára kedvet mutató gyermekeket utasítsák a tanoncközvetítő intézethez, amely a legrövidebb idő alatt elhelyezi őket jóra való, érdemes iparosoknál, mint tanoncokat. Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő és Kovács Vince iskolafelügyelő ezt a mindenképpen pártolható akciót legmelegebben ajánlották a tanítószög figyelmébe, úgy, hogy immár kezdenek a vidéki gyermekek Aradra gravitálni, ahol a tanoncközvetítő intézet a legnagyobb gyorsasággal és készséggel helyezi el őket, úgy, hogy a jelentkezők azonnal helyet kapnak. Az intézet vezetője, Kaszab Géza, ezúton is felkéri az összes tanító urakat, hogy minél erélyesebb munkásságot fejtsenek ki a gyermekeknek az ipari pályára való vezetése érdekében s amennyiben náluk valaki tanoncként jelentkezik,

— Váratlanul jött és ő hívatta meg saját magát. — Válaszolja Margit.

Berzenczy felsóhajt és fájdalmas tekintettel néz a szép, halovány arcba.

— Mondja, Margit, sajnál egy keveset?

Az asszony szívet e kérdésre egyszerre rohanja meg a keserűség. Szeretne örjöngeni, tombolni, kiáltani a nagy fájdalomtól. És összeszorított torkán nem jön ki egyetlenegy hang. A nagy lelki küzdelem végre felolvad a könny harmatcsöppjeiben. Gyönyörű arcát pirulva, szégyenkezve fordítja felre.

A férfi örömtől csillogó szemekkel nézi a lelkiharcolt és megragadja a nő alácsüngő kezét.

— Egyetlenem!... hisz maga szenved... Tehát szeret engem!... Hiába tagadja, hiába rázza a fejcskékjét, én érzem, hogy szeret!... Most már nem utazom el... Itt maradok és kivivom mind a kettőnk boldogságát.

— Azután, amit kitalálni vélt, még kevésbé maradhat — Válaszolja a nő, egyre küzdve a melléből feltörő zokogással.

— Igaz, ha elmegy, mosoly többé nem kél arcomon. Előtte fog járni a bánat, utánam az öröm. Rideg lesz életem, mint a börtön, amelyben láncra van verve a szabadság! És mégis — mennie kell!...

— Drágám, tegye félre a gögőt, mi a lelkében lakik. Tegye félre az előítéleteket. Most, midőn érzem, sőt mi több: tudom, hogy szeret nem kérem, hanem — követelem, hogy a férjétől elváljon!

— Mi lesz Emilből, ha én elhagyom?

— Emil nem marad egyedül, vele lesz a muzsa. Ő ugyanis csak művészetének él. S ha választani kellene maga és az új operája közt, biztosan az utóbbit választana.

— Mennyire igaza van, gondolja magában Margit. Szép arcán erős küzdelem látszik. Szemei mesés fényben égnek. Már-már hajlott a csábító zavarokra. Hisz úgy vágyott a boldogság után!

— Tépelőds közben tekintete a férjére esik. Hatházy sápadt arccal, megüvegesedett szemekkel néz maga elé.

— Irgalmas Isten, Emil, mi a bajod? — kiáltott fel Margit izgatottan.

— Semmi édesem semmi, csak egy kis muló rosszullét. — Feleli Hatházy.

Margit visszatér a báróhoz:

— Nem tehetem Béla, nem tehetem!... Emilnek érzelmesesedése van. Egy váratlan fölindulás bármelyik percében megölheti. Én nem lehetek az ő gyilkosa.

Szemei újból megteltek könnyekkel. Összetett kezekkel, kéréleg néz az ifjura. Berzenczy kebléből keserű sóhaj szakadt fel.

— Margit, báró maestro! mi van magukkal? — kérde lbi hangos nevetéssel. — Hisz úgy néznek ki, mintha a tengeri betegség gyötörné. Nos, maestro, játszon valamit; ne üljön itt mint egy összezsugorodott vén majom.

— Megérdemlettem a leckét, — ugrik föl a háziur udvariasan — mert megfeledeztem egy percre a világ legjobb asszonya iránti kötelességről.

— Ezt már szeretem — negédeskedik lbi, a háziur karjába öltve kis kezét. — Hol van a báró? Jöjjön csak ide, egészítse ki a triumvirátust. Hallja, én megakarom hódítani!... Érti: megakarom hódítani!... — sugja egy olvadékonny tekintet kíséretében. Majdnem egészen ráhajolt a fiatal ember vállára. Pesti asszony volt, szív és érzés nélküli szirén, ki megtudja teremteni az igazi szenvedély kifejezését.

Báró Berzenczy lényét előntötte a keserűség. Szerette Margitot örülten, igazán és megszállottan az ő komoly ajánlatát. No hát jól van, szenvedjen Margit is, mint ahogy ő már egy év óta szenvedett. lbi egész esté negligálta és most élénk, figyelmes, előzékeny lett vele szemben.

A csillár fénye beragyogta a lábaiknál levő ezüst medencét, amelyben pár üveg pezsgő fagyoskodott.

— Pezsgő és dal kell nekem! — szónok lbi bachausnői hávvel.

Hatházy a zongorához ült.

— Csak semmi klasszikust kedves maestro én dalolok és maga kísérszen.

Kezében magasra tartott pezsgős pohárral, kevés hanggal — de annál több pikantériával — egy sikamlós bordalba kezdett.

— Glu, glu, glu, igyál!...

Énekelték a refránt, a jókedvre hangozó férfiak.

— Elég Emil! — sugja Margit figyelmes tetőleg.

— Légy nyugodt kedvesem, a bor igazán kitűnő.

azt minél előbb és minél nagyobb számban jelentsék be az intézetnek, amely a jeletkező gyermekeket, — nagyobb lévén a tanonekereslet, mint a kínálat — rögtönösen helyhez segíti.

(—) **Kiállítás a fa- és fémipari szakiskolában.** Ma figyelemre és megtekintésre érdemes kiállítás nyílt meg az aradi fa- és fémipari szakiskolában az intézet negyedik osztályu növendékeinek munkájából. A kiállítás a növénydekek nagy ipari képzettségéről és haladásáról tesz kétségtelen tanubizonyosságot.

(—) **Vidéki szülők figyelmébe.** Miután az aradi felsőbb leányiskolának internátusa nincsen, felhívjuk a vidéki szülők figyelmét arra a kedvező körülményre, hogy özv. Sváby Pálné, Turchányi Gizella, az állami felsőbb leányiskola tanítónője (Hasszinger utca 5.) a leg gondosabb családi nevelést és ellátást elvállalja. Az ellátási díj egész évre 700 korona. Zongora tanítást is vállal. 2483

Kis történetek az adriai kirándulásról.

(*Velencei éj.*) Ha Velencében nyugodni térünk, sohasem volt meg a teljes létszám. Egyik-másik mindig hiányzott a társaságból. Nem állítom, de úgy mondják, hogy Adler doktor volt az a következetes férfit, ki nap-nap után különösen áhított az ibolyakék olasz ég csillagos éjszakai után. Ugy hallom, hogy a Ponte di Paglia márvány hidján szerzett tapasztalatairól, de különösen a Ponte dei Sospirin: a sóhajok hidján szerzett benyomásairól „A sógorság titka” címen rendkívül érdekesítő tanulmányt akar írni. Állítása szerint e műnek tizenhét kiadást kell megérnie.

(*Biró a börtönben.*) Mikor a velencei tizek tanácsa idejében oly borzalmas hírűvé vált börtönöket megnéztük, Diószegi Győző dr. járásbíró alapos tanulmány tárgyává tette az ólomkamrákat és a földalatti márványbörtönöket és végül a kinzókutakat. Az egyik faburkolattal ellátott földalatti börtönben, — ahová hajdanában előkelőbb foglyokat zárhattak, — meghúzódott és tanulmányozás közben szorgalmasan írogatta fel jegyzőkönyvébe a századokkal ezelőtt ott elzárt foglyok falra karcolt elmeséit, szomorú verseit stb. De vesztére, mert a társaság távozása után a vezető szolga ráfordította a kulcsot és a bíró, ki a velencei büntető quarantiának is méltó tagja lehetett volna, ön-

kéntelen rabságba került. Képzelték, hogy a kriminálista minő lármát csapott és hogyan szaladgált a földalatti börtönök folyosóiban. Az egyik folyosó végén, honnan ajtó nyílt a kis esatornára, állott valamikor a gilotin és ezalatt a márványburkolatba vésett három kerek lyuk, melyeken át a kanalezzoba folyt le a megölt áldozatok vére. Ezek a lyukakon át kiabált segítségért. Mindhiába. A kiabálás onnan nem hallszik föl, legfőleg bugyborékokat dob fel a víz színére. A vastag márványfalak pedig elnyelnek minden hangot. Az önkéntelenül rabbá lett bíró érdekes tanulmányával csak akkor került ismét napvilágra a titokzatos ciszternákból, amikor néhány óra múlva egy újabb társaság előtt nyitotta ki a szolga a börtönök ajtaját.

(*Az üvegyárban.*) Az üveg és mozaik rak-tár fényes helyiségeinek megtekintése alkalmával egyik társunk azon óhaját fejezte ki, hogy a velencei művészi üveg ipar kész produktumai helyett inkább a gyártási processust szeretné látni. Mivel e kívánsága általános tetszéssel találkozott, délután gondola kirándulást tettünk Murano szigetre. Az üvegfúvás, öntés, csiszolás, aranyégetés ezernyi módját nagy érdeklődéssel néztük, amidőn társaságunk egy tagja dus aranyozású virágvázát érintett meg, melyet annak előtte néhány pillanattal vettek ki egy izzó kemencéből. Három ujjának halvány bőre egy pillanat alatt szép vörösre sülve egyszerre odaragadt a váza füléhez. Az üvegyártásra kíváncsi társunk erre rögtön letett a bonyodalmas tanulmányozásról és a továbbiakra már épenséggel nem volt kíváncsi. Hogy kinek égett oda a bőre, azt nem árulom el. De, hogy ki volt a kíváncsi, azt megmondhatja — Schäffer . . .

(*A márványarc.*) Az üvegyártásnak azonkivül még egy áldozata van. Társaságunk kedvence, a kis doktor, ki részben a Benzoe tej, részben a Balassa-féle ugorka tej mértéktelen élvezetétől oly márványfehér teint-re tett szert, hogy bármelyik hölgy is megirigyelhetette volna, oly közelről nézett az olvadt kvarctól izzó kohóba, hogy kék szemek feketére és arcbőre sötét barnára égett. Azóta már sósavban is megmosakodott, de a nyert új színtől nem tud megszabadulni. Kétségbeesésben a fogait is aranymozaikkal cseréltette ki. Fe-

A szép háziasszony sápadt arccal nézte az előtte lefolyó jelenetet. Fáj az a tudat, hogy ő itt teljesen felesleges. Észre sem veszik, meg sem látják kintől eltorzult vonásait. Se a férje, sem pedig ő, akinek szerelmében vakon hitt és bízott.

Telt, mult az idő. A plafonon egy opálcsöpphöz hasonló kerek fény támadt, mely folyton növekedett, mint egy szem: a nap szeme.

— A báró ur fogata megérkezett, — je lenti az inas.

— Hadd várjon, — kiáltja Ibi rekedt hangon.

Berzenczy összereszt: itt van a válás perce. Szíve megdermedt arra a gondolatra, hogy a büszke Margitot megalázta és ezáltal halálosan megsértette. Halkan a háta mögé lopódzott:

— Nagyot hibáztam Margit! . . . de elvakított a kétségbeesés. — Suttogja remegő hangon. Elakartam kábitani az érzésemet . . . Kegyelmezzen nekem: nem tudok élni magam nélkül. Még egyszer lábaim elé rakom a szívemet.

— Talán a maradékát, — válaszolta gögősen az asszony, — tartsa meg — nem kell!

— Ne legyen olyan kegyetlen! Ne büntessen olyan nagyon! — könyörög a férfi.

— Itt a kezem. Jó baráti kéz: egyebet nem várhat a történetek után.

— Mit beszél nekem barátságáról! Ez a szó kettőnk közt üres. Mi gyűlölhétjük egymást, de barátok nem leszünk soha! . . .

Ezzel hátat fordított a szép asszonynak és

karját Ibi-nek ajánlta fel. Ez diadalmas tekintetet vetett legyőzött barátjára.

— Isten veled Margit, légy boldog. Ne haragudj, hogy a bárót magammal viszem. Hiszen Bécs közelebb van, mint Azsia. Könnyebb onnan a visszatérés.

Berzenczy indulatosan rántotta meg a gyönyörű karját. Ibi hangos nevetéssel borult a vállára:

— Lám, lám „mégis mozog a föld!” kacag torkaszakadtából. Margit összeszorított ajakkal állt az ajtónál. Berzenczy szertartásosan, mely meghajlással búcsuzott. Szegény asszony alig bírta visszafojtani előtörő könnyeit.

— Elment szegény Béla örökre! — sóhajt fel Hatházy.

Örö-re! — mondja Margit önkénytelenül. — De hisz hallottad, hogy csak Bécsig megy. — Teszi hozzá egy kissé ingerülten.

— Ne hidd. Béla az adott szóval nem szott könnyelműen játszani.

Rövid csönd állott be. A nő büvös kis kezét férje lázasan lüktető homlokára teszi.

Hatházy megcsókolja neje kezét.

— Milyen jó vagy te édes, édes Margitom. és mennyire nem érdemlem én ezt a jóságot.

— Csitt, ne vétezz! . . . Nem akarsz lefeküdni?

— Nem. Beszélmem kell veled . . . Ma nagy csapás ért.

— Csak nem utasították vissza az operádat? — kiált föl Margit halálra vált arccal.

Hatházy fejével busan bölöngött. Arca

loségo, mikor hazaérkezett: nem is ismert a férjére, kinek hatósági közegekkel kellett személyazonosságát igazolnia.

Rítt Gyula.

FEJÉRVÁRY ÉS JEKELFALUSSY.

— A bécsi ünnepség pikantériája. —

(*Fővárosi levél.*) Nagy fényvel ünnepelték meg a Burgran Fejérváry Géza so ferinót haditetteinek ötvenedik évfordulóját. Az udvari ebédről, a melyen az összes tábornokok megjelentek, bőven megemlékeztek a lapok, de egy-két szenzációs pikantéria az asztal alá került. Az egyik az, hogy mikor a király föl-emelte billikomját és felköszöntötte Fejérváryt, a darabontkapitány hódolattal felállott. A hadur ekkor megérintette Fejérváry vállát és *formálisan leültette*. Ilyesmi se történt meg, mióta a legöregebb generálisok az eszüket tudják. De a másik kulisszatitok sokkal nevezetesebb és rávall a sajátos katonai gondolkodásra, amely még a politikában sem ismeri a tréfát.

Mikor a képviselőház tárgyalta az igazságügyi bizottságismert javaslatát, amelyvel meg-bélyegezték és a nemzet élő lelkiismeretének kiszolgáltatták Fejérváry és a többi darabont-miniszterek működését, a szavazás alkalmával *Jekelfalussy* is fölállt és megszavazta a kormányal megbeszélte elítélő javaslatot. Akkoriban ezt nem vette senki indexre, egészen természetesnek találták, hogy az óriási többségi párt soraiban miniszter társaival együtt szavazott Jekelfalussy. A dolog mégis tudomására jutott Bécsnek és bár politikai káoszt nem csináltak belőle, Fejérváry jubileuma alkalmával kinosan eszébe juttatták a honvédelmi miniszternek. Amikor ugyanis köztudomású lett, hogy a király Fejérváry tiszteletére udvari ebédet ad és erre az összes tábornokokat meghívja, több előkelő tábornok *audienciára jelentkezett és óvást emelt* az ellen, hogy a Fejérváryt megbélyegző Jekelfalussy gyalogság tábornok is megkapja az ebédre szóló meghívást.

A király csak ekkor tudta meg hű tábornokaitól az esetet és a kérést nyomban hono-rálta. Az osztrák-magyar tábornoki karban Ma-

fakó lett, szeméi beestek. A belső rombolás husz évvel venitette meg.

— Visszautasították . . . — feleli halkan.

— De miért? miért? . . . mivel indokolták e hatatlan eljárást?

— Semmivel . . . A bíráló bizottság nem bírt megegyezni felette. Az egyik dicsérte azt, amit a másik kifogásolt. Civakodás közben elfeledték meglátni a mű klasszikus szépségét. Pedig: tudom, érzem, hogy mesterművet alkot-tam! . . . Ha meghalok, majd előveszik Dics-himnuszokat zengnek felette. De ez a meggyőződés nem nyújt vigaszt a jelen fájdalom-ért . . . Ugy érzem, mintha megszakadt volna bennem valami . . .

Hangja egyszerre elakad.

— Mi van velem? . . . Margit . . . Margit . . . hol vagy? . . . segíts! . . . én . . . én . . .

Beszéd közben elváltoztak a vonásai; szeméi elfordultak. Távolynni kezdett és mint egy nehéz zsák zuhant végig a padlón.

Margit rémülten ugrik fel.

— Emil, Emil, mi bajod? . . . Nézz reám . . . fel-lj az istenért! — jajgat kétségbeesve.

A beteg még egyszer fölveti ólomnehéz szempilláit és felesége nevével az ajkán meghal. Megölte a családját.

Gyorsan szaladnak orvos után. De az odahívott egyetemi tanár csak a beállott halált konstatahatta.

— Margit, a nagy fájdalomtól őrjöngve, fuldokolva, borult oda férje tetemére. Ott sirt, zokogott, szivettépően *elhagyatva, egyedül!* . . .

gyarország honvédelmi minisztere volt az egyetlen s hozzá magasrangú tábornok, akit a Fel-ség meghívására nem érdemesített. Jekelfalussy képpélt el a legjobban a nem várt mellőztetés miatt, eleintén nem is tudta az igazi okot, mikor pedig fölvilágosították, elbeszélte, hogy ő a szavazás alkalmával rezonszerűen a kormány mellé állt, különben nem is tanulmányozta behatóan a bizottság javaslatát. Aki az öreg tábornokot ismeri, tudja, hogy ez így szentigaz. Ő különösen az utóbbi időben vajmi keveset érdeklődött az ügyek iránt és nem csinált titkot belőle, hogy a legszívesebben a nyugalmat szeretné.

A tábornokok boszúakciója még nem ért véget. Érezni fogja ezt Jekelfalussy a hivatalos lapból is, amely a kormány fölmentését közli. Lehet, hogy egyáltalán nem kapja meg az ilyenkor szinte elmaradhatatlan kitüntetés, de az egészen biztos, hogy az új minisztériumnak nem lesz tagja. Bécsben Hoffmann Hugó altábornagy, a hadügyminisztérium osztályfőnöke, ez a kitűnő magyar ember, egyetlen jelölt a honvédelmi tárcára. Ugy látszik, róla nem tételeznek föl ennyi magyar őszinteséget, pedig Hoffmann már többször elárulta, hogy legalább olyan jó hazafi, mint amilyen hűséges katonája a királynak.

Természetes, hogy Jekelfalussy nem fogadja közömbösen karrierjének ezt a szomorú akkordját. Végre katoná ő tetőtől-talpig, akit akárhányszor kihozott a sodrából, ha a tisztelt Házban a szokásos kritikával kísérték működését, — hogyne fájna neki, mikor az egész tábornoki kar támad rá igazságtalanul és a katonai gondolkodás tulzásával. Hiszen nem személyes indulat vezette őt a szavazásnál Fejérváryval szemben. Jó bajtársak voltak és Jekelfalussy akárhányszor fölkereste a darabontkapitányt hogy katonai adminisztratív ügyekben tanácsát kérje. Kivüle csak Wekerle érintkezett Fejérváryval, mert hát a mi politikai életünkben mindennaposak a csodák és az „örök harag“ fogadalmat csak oly komolyan veszik, mint a porban játszó gyerekek.

SPORT.

+ **Atletikai bajnoki viadal Aradon.** Ez évi első atletikai viadalát a jövő vasárnap délután rendezi az Aradi Atletikai-Klub. A verseny a következő számokból fog állani: 1. 100 yardos síkfutás. 2. 220 yardos síkfutás. 3. Egynegyed angol mértföldes síkfutás. 4. 1 angol mértföldes síkfutás. 5. Magasugrás. 6. Távol-ugrás. 7. Súlydobás. 8. Gerelyvetés. E versenyszámok közül a 220 yardos síkfutás és magasugrás versenyszámok délmagyarországi bajnokságok. A versenyen csak Délmagyarország atlétái vehetnek részt. E viadal keretében rendezi a „Toldi Atletikai Klub“ Délmagyarország súlyemelő bajnoki versenyét is. Az atletikai viadatok befejezése után rendkívül érdekes football mérkőzésben lesz része a közönségnek. Tavalyi őszi legyőzetéséért kért revancheot az Aradi Atl. Klub a „Bácska“ szabadkai atl. klubtól és a szabadkai csapat e napon játszik Aradon.

Élénk emlékezetében él még olvasó közönségünknek a szabadkai majdnem véres mérkőzésről közölt híradásunk, ezért a revanche elé nem csekély érdeklődéssel néz Arad sportkedvelő közönsége.

+ **Aradi atleták sikerei Budapesten és külföldön.** Az aradi sportélet kiválóságát jellemzi, hogy két jeles aradi atléta, Szathmáry Kálmán és Mudin István mily nagy sporteredményeket érnek el a messze idegenben. Így legutóbb is Budapesten a magyar bajnokságokban Szathmáry Kálmán 340 centiméteres rudugrásával győzött s megszerezte magának ez évben most már második esetben a bajnoki címet. Prágában vasárnap a „Sparta“ versenyén ugyancsak győzött a rudmagasugrásban Szathmáry 320 centiméteres ugrásával s Mudin István a

gerelyvetésben 52.17 méteres dobásával s második lett Mudin a kalapácsvetés és diszkosvetésben. Kedden Prágában a Cechie versenyén első lett Szathmáry a rudmagasugrásban s második a távolugrásban s első lett Mudin István a gerelyvetésben 55.62 méterrel, második a súlydobásban 11.60 méterrel s holtversenyben 159 centiméterrel második a magasugrásban. Mindkét jeles atléta az Aradi Atletikai Klub tagja.

+ **Elhalasztott tennisverseny.** Az Aradi Atl. Klub elnöksége az e hó 12—18-ára hirdetett tennisversenyt az e heti rossz időjárás miatt egy később megjelölendő időre elhalasztotta.

+ **Elmaradt football mérkőzés.** A Szegedi Atl. Klub — Aradi Atl. Klub mára hirdetett football mérkőzését a szegedi atl. klub tegnap több játékosuk akadályoztatása miatt táviratilag lemondotta.

A gyermekek felvilágosítása.

Irta: Bhear-Skrainka Fanny, aradi tanítóő.

Tisztán pedagógiai szempontból tárgyalom e témát, mert azok a ferde nézetek, fonák elvek, az a nyakatekert gondolkodás, melyet társadalmunk nagy többsége a nemi életéről alkot, a gyermeknevelésnél éreztetik legközvetlenebbül hatásukat s így nemcsak etikai, hanem főképen pedagógiai szempontból kell azokat rosszalnunk s kiirtásukra törekednünk. Eme fonák felfogás merőben helytelen eljárásra ösztönöz gyermekeink nevelésénél. Két sarkalatos tényben foglalható össze a szülők és a nevelők, valamint a társadalom hibás eljárása az ifjúsággal szemben. E két főhiba a következő: 1. Már kicsiny korukban, tehát idejekorán, sőt tulkorán ébresztik fel nemi öntudatukat; 2. ha eszük már annyira fejlődött, hogy az élet nemi oldalának megértését, intellektuális magyarázatát kívánják, ezt határozottan megtagadják tőlük, vagy többnyire kétértelmű mosolylyal, avagy szigorú fenyegetéssel kísért efféle kifakadásokkal kenyerezik le természetes ifjui tudásvágyukat:

— Ez nem neked való! Majd megtudod, ha férjhez mégy! Ne törődj te azzal! Ilyet nem illik még kérdezni sem! stb.

S meg vannak róla győződve, hogy az ifjunak folyton s mind erősebben megújuló tudásvágyát kielégítették, vagy pedig egyszer és mindenkorra visszafojtották. Pedig ellenkezőleg. Az ifju elvesztette bizalmát szülőihez s ez már magában véve is nagy hiba, de következményei sokkal súlyosabbak: majd másutt keresi tudásvágyának kielégítését s ez mérhetetlen erkölcsi züllésnek a forrása.

Márgyermekkorukban szorgalmasan élesztetik érzeikben a *tulkorai* nemi öntudatot, de mindig csak érzékiuton s később az értelmet is elnyomják, sivarán hagyják, csupán az érzekeknek kedveznek. Ez — etikai szempontból — nagy bűn. Akárhány anyát láttam, aki leányának a világért sem adott volna értelmi felvilágosítást a nemi életre vonatkozólag, hanem azért elvitte a „Varázskerिंगő“-be, esetleg néhány „fiatal embert“- is hívott páholyukba vendégül, hogy ott együtt épüljenek e darab érzékizgató, kétes erkölcsi tanulságán! S a mama meg volt győződve, hogy leánya ebből „egy kukkot sem ért, ő teljesen ártatlan“. Halvány sejtelve siacs arról az ilyen jóhiszemű anyának, — hej! de sok van pedig! — mily végzetes az, mikor a leány nem tud, csak érez!

E kettős fonáksággal szemben a következő két eszközt kell használnunk, melyek tulajdonképen ezeknek természetes következményei: 1. A gyermekben nem szabad nemi öntudatot ébresztenünk; várni kell, míg ez az

organizmus természetes fejlettsége folytán ennek természetes következményeképp fellép. 2. ha a fizikailag és szellemileg ennyire fejlett ifju leány vagy fiu felvilágosítást kíván, azt maga a szülő vagy a nevelő köteles megadni. Ilyen nevelés mellett elképzelhető a koedukáció, de a manapság uralkodó pedagógiai áramlat mellett, sajnos, még a leglelkesebb feminista sem mondhatja ezt kölcsönösen hasznosnak. Nem szabad azért gondolnunk, hogy a koedukáció egyáltalán soha sem lesz sikeres.

Végtelenül sajnálatraméltó a mai társadalom, mely az orfeumot, a kinematográf tulajdonosok által rendezett ugynevezett „parisi estély“-eket s a posvány szindarabok „nem lányoknak való“-nak minősíti s ezzel éppen a lányok érdeklődését ébreszti irántuk. Nézetem szerint az, aki esteken élvezi az orfeumokban a „Montignoso grógnő“-t, avagy Gáspár Dezső nótait, aki „mozik“ parisi estélyein a „nem lányoknak való“ szindarabok, operettek, vígjátékok posványain epülni tud, az nem jóizlésű ember legyen az leány vagy asszony, férfi vagy nő. Ha tenát gyermekeinknek az ilyen modern, kulturális intézményekről beszélünk, ne mondjuk nekik, hogy ez „nem lányoknak való“, mert hiszen jóizlésű asszony vagy férfi sem épülhet erkölcsileg ezen, hanem mondjuk, hogy „ez nem jóizlésű embernek való!“ Ezzel mindjárt felebresztettük ifjú lelkükben az ambíciót, hogy magukat jóizlésű embereknek tartsák, az ilyen helyek tehát kerüljek.

Mert talán fölösleges külön hangsúlyozni, hogy a feministák, akik követelik a gyermekek felvilágosítását, az ilyen intézményeknek határozottan ellenségei. Mert nem ilyen helyeken kell az ifjunak az élet nemi oldalát fogalmat szereznie, hanem otthon, a családban, a szülők jóakaratu, értelmes felvilágosítása, s künn, az iskolában, a nevelők és tanítók utbaigazítása által.

— Hogy lehet az? — így kiált fel bizonyára nem egy szemérmes szülő — hát a gyermekemnek ilyen frivol, sikamlós dolgokról beszéljek? Vege a szülők iránti tiszteltnak!

Erre azt feleljük, hogy a nemi élet egy úgy törvénye a természetnek, mint a létfeltartás s hogy a természet sohasem „frivol“ nem „sikamlós“, hanem igenis mindig hű a magához és a körülményekhez, örökszép következetes! Törvényei és jelenségei is csak ilyenek lehetnek. Az ember frivol, hogy természet jelenségeit ilyenek bélyegzi, ember tökéletlen, hogy nem tud a természet erőinek megértésére, még pedig helyes megértésére emelkedni. Ha ilyen szempontból világosítjuk fel gyermekeinket, hogy ők nemi élet jelenségeiben is a természetet lássák és csodálják, akkor nem veszítik el repektusukat a szülők iránt, hanem erkölcsileg józan gondolkodású emberré neveltük őket és eszük ágában sem lesz, hogy e jelenségeket nevetségnek találják s elferdítésükre épüljenek. A természet erőinek megértés csodálása és szeretete legyen igazi hitvallásunk s ezt adjuk gyermekeinknek talizmán az élet utjaira.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Wekerle Bécsben.

Összel lesz döntés. — A válság elődázása.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, j. lius 3

Wekerle Sándor miniszterelnök ma Bécsbe utazott és holnap délelőtt kihallgatáson jelenik meg a király előtt. A felség — mint jó forrásból értesülünk — kérni fogja Wekerlét, hogy a kabinet vezesse továbbra is az ügyeket, mert ez ideig nem hozhatta meg döntését. A döntés tehát elmaradt őszre. Addig kibontakozás nem lesz, ha csak időközben Budapesten nem történik olyasmi, ami a kabinet rögtöni felmentését és a képviselőháznak királyi kéziratral való elnapolását vagy felosztatását tenné szükségessé. A helyzet tehát ma is a legteljesebb bizonytalanság képét mutatja és senki sem tudja, hogy mit hoz a jövő.

A mai eseményekről alábbi tudósításunkat adjuk:

Lukács László Budapesten.

Lukács László belső titkos tanácsos ma reggel hat óra tíz perckor a bécs-brucki személyvonattal Budapestre visszaérkezett. Azokkal a hírlapi híradásokkal szemben, hogy Lukács László újból tárgyalásokat fog folytatni a függetlenségi párttal, a Budapesti Tudósító illetékes helyről való értesülése alapján megállapítja, hogy ezek a hírek a valóságnak nem felelnek meg; Lukács László tevékenysége jelenleg szünetel s így küszöbön álló tárgyalásokról nem lehet szó. Az sem felel meg a tényeknek, hogy Lukács László hétfőn ismét Bécsbe utazik; erre nézve eddig semmiféle intézkedés nem történt.

Tanácskozások Justhnál.

Budapesti tudósítónk jelenti: A képviselőház elnökét ma délelőtt is több függetlenségi képviselő kereste fel, hogy vele a politikai helyzet eshetőségeit megbeszéljék. Szóba került a tegnapi esti kommuniké-ügy is, amelyet a függetlenségi párt tagjai csak félreértésnek tartanak. A párt tagjai megbeszéltek a teendőket arra az esetre is, ha a néppárt a hétfői ülésen támadást akarna intézni Justh Gyula elnök ellen. Justh ellen a néppárt azért akar támadást intézni, mert az elnöki fogadóteremben napról napra politikai tanácskozásokat folytat párthíveivel. Hír szerint a támadás esetén Justh energikusan válaszol a néppártnak.

Wekerle meghívása

Bécsből táviratozzák, hogy a Neue Freie Presse jelenti mai estilapjában Budapestről:

Wekerle Sándor magyar miniszterelnök ma a reggeli órákban a kabinetirodától meghívást kapott Bécsbe a királyhoz, aki holnap délelőtt kihallgatáson fogadja. Wekerle Sándor ugyanis még holnap visszatér Budapestre, hogy a magyar képviselőház hétfői ülésén résztvehessen.

Wekerle meghívása a királyhoz azt bizonyítja, hogy a magyar válság fejlődése új stádiumba lépett. A király ugyanis Wekerlének legutóbbi kihallgatása alkalmával fölmentését a legközelebbi időre helyezte kilátásba, ami azt jelentette, hogy a király más személyiségekkel óhajt a válság megoldása végett érintkezésbe lépni. Ez megtörtént, de nem nagy sikere volt. A király Lukácsot mint homo regium Budapestre küldötte, hogy a függetlenségi párttal egy köntendő kompromisszumról tárgyaljon; a függetlenségi párt visszautasította az elébe terjesztett javaslatot anélkül, hogy szükségesnek találta

volna, hogy a tett proposíciók felett érdemleges tárgyalásokba bocsátkozzék. Kossuth, amikor Wekerle a kihallgatásáról visszatért, közölte a függetlenségi párttal, hogy a király a válság további megoldásánál már nem óhajt a bucsuzó kormányra támaszkodni és evégből a maga részéről külön javaslatot terjeszt a korona elé. A király azonban azt a javaslatot visszautasította, anélkül, hogy arról komolyan tárgyalt volna. A Kossuth javaslatát magában foglaló memorandumot a kabinetiroda utján egyszerűen visszaküldötték. Az a merevség, melylyel a függetlenségi párt a király javaslatát és a király a párt ellenjavaslatát visszautasította, a hangulatot kölcsönösen annyira elkeserítette, hogy kompromisszum a legközelebbi időben aligha várható. Hogy ez a kompromisszum létrejöhessen, vagy a koronának vagy a függetlenségi pártnak teljesen vissza kellene vonulnia, erre azonban nincs kilátás és így ugylátzik, hogy a korona elhatározta, hogy az egész válság megoldását őszre halasztja. Erre a hirre vezethető vissza ugylátzik Wekerlének a királyhoz való meghívása is. A király a miniszterelnököt, ki lakását a miniszterelnöki palotában már egy e célra bérelt magánlakással akarta felcsereálni, fel fogja kérni, hogy az ügyeket miniszterházaival együtt egyelőre vezesse tovább. Mihelyt a király nyaralásából illetve a hadgyakorlatokról visszatér, folytatják a válság megoldására irányuló tárgyalásokat és remélik, hogy addig a hangulat a kompromisszumot illetőleg kedvezőbbre fordul.

Mint a Budapesti Tudósító értesül, Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel őfelségéhez szóló meghívót kapott kézhez. Ennek következtében Wekerle miniszterelnök a mai nap folyamán rövid tartózkodásra Bécsbe utazik. A miniszterelnöknek vasárnap lesz alkalma őfelsége előtt megjelenni.

Budapesti tudósítónk jelenti: Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt fél tizenkét órakor meglátogatta Kossuth Ferencet, akivel több mint egy óra hosszáig tanácskozott. Wekerle ezután a vasúthoz hajtatott és Bécsbe utazott el.

Beszélgetés Lukáccsal.

Egy hírlapíró ma beszélgetést folytatott Lukács Lászlóval, aki ezeket mondotta:

— Csak annyit mondhatok, hogy a helyzet változatlanul nagyon súlyos. Döntés nem történt és most már bevárom a király újabb intézkedését.

— Kapott kegyelmes ur újabb tárgyalásokra megbízást?

— Egyelőre nem tárgyalok senkivel, mindaddig, amíg ő felsége nem közli velem újabb elhatározását. Ez akkor történik meg, ha a király visszatér Bécsbe.

— Kivel gondolja Excellenciád az újabb tárgyalásokat megkezdeni?

— Ez a jövő titka.

— Mi a nézete a mostani kibontakozásról kegyelmes urnak?

— A függetlenségi párt magatartása nagyon megnehezítette a helyzetet. Azt hitték, hogy most mindent egyszerre meg lehet kapni, Ezzel ugyszólván megakadályozták a kibontakozást.

Az új helyzet.

A királyi döntés elhalasztása következtében előállott új helyzetet a függetlenségi párt egyik kiváló tagja így jellemezte:

— A király elhalasztotta a döntést s ezt a körülményt a politikai világban a legkülönbözőbb módon kommentálják. A Justh-Holló-Batthyány-csoport tagjai, akik mindig hajlandók voltak a vérmes reménykedésre, a királyi

döntés elhalasztásában már azt látják, hogy a felség mégis a függetlenségi párttal kívánja a kibontakozást létre hozni és a döntést is csak azért halasztotta el, hogy közvetlen érintkezésbe lépjen a függetlenségi párt vezérével. Kossuth Ferenc és Justh Gyula kihallgatását várják és azt hiszik, hogyha a jövő héten ezek az audienciák megtörténnek, a kibontakozás a király ischli utazása előtt létre is jön. A kevésbé optimisták azonban, akikhez Kossuth Ferenc is tartozik, még nem látják ilyen biztatónak a jövőt, mert azt a hirt, hogy kedden ismét Lukács Lászlót hallgatja meg a király, nem cáfolták meg. Lukács László további próbálkozásai pedig épp oly kevésbé kecsegtetnek sikerrel, amint eddigi kísérletei is eredménytelenek voltak, sőt a személye iránt mindjobban kifejezésre jutó ellenszenv még akkor is megnehezíti a megértést, ha esetleg lényegileg kedvezőbb feltételekkel jönne a tárgyalások folytatására. Ime, ez a két véglet jellemzi legjobban a pártban uralkodó bizonytalanságot, amely mellett csak az az egy pozitív dolog van, hogy a párt teljesen egységes és a legteljesebb egyértelműséggel követi vezérének, Kossuth Ferencet.

Házfelosztás?

Bécsből táviratozzák: A Neue Freie Presse mai esti lapja így ír:

A korona legerősebb fegyvere: az országgyűlés felosztása. Ezzel az összes pártoknak számolni kell. Az országgyűlés felosztását azonban két törvényes intézkedés korlátozza.

A képviselőházat nem lehet felosztani addig, míg a múlt évi zárszámadást és a következő évi költségvetést el nem intézte. Ez az egyik. A másik, hogy az országgyűlést olyan időben kell összehívni, hogy a következő évi költségvetést, még abban az évben elintézhesse. Ezeknek csak akkor lehet eleget tenni, ha a Ház az év első 8—9 hónapjában oszlatják fel. Összel ez lehetetlen, mert a Háznak nincs ideje a költségvetés megszavazására. Összel a pártok bizonyára még kevésbé lesznek engedékenyek mint most. Több igénye lesz. A válságot most kellene megoldani, különben kiélesedést von maga után.

Érdekes cáfolat.

A Magyar Tudósító jelenti késő éjjel: Több esti lapban megjelent hír azt mondja, hogy a király a válság megoldását őszre halasztotta. Ez a hír merő kombináció, amire nézve se Lukács László missziójának szünetelése, se Wekerle holnapi kihallgatása támpontot nem nyújt. Az utóbbi annál kevésbé, mivel általánosan ismeretes, hogy Wekerle nemcsak a lemondását, hanem végleges felmentése iránti kérelmét is a felség elé terjesztette kihallgatásán. Semmiféle újabb döntést eddig nem tettek közé és így Wekerle holnapi kihallgatásától várható a helyzet tisztázása.

Támadás Kossuth ellen.

A Reichspost tudvalevőleg támadást intézett Kossuth Ferenc ellen. Erre a támadásra válaszol ma Kossuth lapja, a Budapest, ilyenképpen:

— A válság komoly perceiben nem derűs hangulatot teremthetne a Reichspost magyarfaló cikke, amelynek vak és vad fanatizmusán inkább mulathatnánk, mint boszankodhatnánk, ha nem volna ez a förmedvény ennyire gyalázatos. Eddig csak arcátlanul hazudott és rágalmazott Luegeréknek ez a piszkos lapja, ma már az örülettel határos dühöngésben tört ki és a nemzet legszentebb érzelmeit rágalmazza

tajtékozó szájjal. A kutya se törődne a Reichspost gyalázatos cikkeivel, ha nem híresztelnék uton-utfélen, hogy a keresztény szocialistáknak ez a veszett csahosa a trónörökösrel áll összeköttetésben, amit mégis lehetetlen feltételeznünk.

A Reichspostnak különben nem ez az első támadása Kossuth ellen. Hónapok óta írja gyalázó cikkeket.

Aktuális emberek.

Medgyaszay Vilma.

A nevét nemcsak nálunk Magyarországon emlegetik a legnagyobb csodálattal és szeretettel. A híre hamarosan eljutott a külföldre is és ott is úgy beszélnek róla, mint a ma élő diszók egyik legkiválóbbjáról. Korántsem túlzás az, amit mondunk, csak úgy hangzik, mintha az lenne, mert hiszen mi még nem igen szoktuk meg, hogy a mi kulturéletünk kiválóságait illő megbecsülésben részesítsék a külföldön. Mostanában azonban kissé másképpen fordult a dolgok rendje; Magyarországot már nemcsak mint a „kanászok és jogászok” hazáját emlegetik, hanem kezdenek nálunk olyanformán is tudomást venni, hogy irodalmi és művészeti életünket egészen komolyan megbecsülik. Már megszűnt az örökös behozatal ideje, elértük azt a pontot, hogy exportot is tudunk produkálni. Nincsen ebben semmi különös és csodálni való, az egész jelenségnek az a magyarázata, hogy kulturéletünk fejlődési processzusa során elérte azt a magaslatot, amikor befejeződött a tökéletesedésnek az a foka, amely eddigelé csak befelé irányult. Irodalmi és művészeti fejlődésünk elérte azt a pontot, amikor annyira erősödhetett, hogy kifelé is észreveheti magát.

Nem is lehet tagadni, hogy azoknak a kiválóságainknak, akik mostanában állanak az érdeklődés középpontjában, van egy kis szerencsésük, ami abban nyilvánul meg, hogy a külföldön hamarabb észreveszik őket, mert hiszen az utjuk jóformán elő van készítve: a magyar kulturéletnek megállapodott hitele van kifelé is. Azok között, akik ilyen exponált pozíciót foglalnak el, elsőrangú hely illeti meg Medgyaszay Vilma, aki holnap hangversenyez Aradon. Ez van annyira jelentős esemény, hogy nem haladhatunk el mellette szó nélkül.

Ennek a művészleánynak csodálatos varázsereje van: Medgyaszay Vilma bámulatos könnyedséggel tudja kiváltani az emberekből a gyönyörűség érzését. Az eszköz, amelyekkel a legnagyobb és legmaradandóbb hatásokat elér, a legegyszerűbb és legközvetlenebb és éppen ez a legjobb bizonyosága annak, hogy az ő művészete igazán becses, igazán értékes, vagy hogy a szívünk szerint szóljunk: az ő művészete megszentelt tisztaság.

Csodálatosan tartalmas egyéniségének gazdagságában a legértékesebb momentumok közül való az, hogy egy nézésével, egy mozdulatával, egy hangjával, amelyek mind átmeledett és szent megihletettségi lélekből fakadnak, egyszerre meg tudja ejteni a szíveket. Ez a lelkeknek a pillanatonál rövidebb idő alatt való lenyűgözése jellemzi az ő kiváltságos művészetét legkarakterisztikusabban. Kijön a színpadra, elmondja az első szót — a lelkéből kipattan egy bensőséges hang — és mindenki, aki a teremben van, egy pillanat alatt behódol a legigazabb, a legnagyobb művészet számára.

Azzal amit csinál, lázokat sugározhat szét az emberekbe. És ezek az érzelmek nemcsak egy pillanatig tartanak. Akkor, amikor ez a

fiatal lány a szin adon van és akkor, amikor folyton foglalkoztatja azoknak az érzésvilágát, akik látták, elvesz körülöttük minden, csak azok az impressziók és lelki szenzációk élnek, amelyeket a művésznő beléjük varázsol.

A legmonumentálisabb és a legimponálóbb művészetek közül való az övé. Valóságos érzésviharokat tud fölláztatni a lelkekben és egyéniségének lenyűgöző ereje a legérdekesebben és a legnagyobb mértékben abban nyilvánul meg, hogy egyik pillanatban mély és igazán emberi, a lelek bensejében rejtőző érzéseket tud áthullámozgatni az emberekre és ezeknek az érzésviharoknak a nyomán megkönnyeztet mindenkit, a másik pillanatban pedig kellemes és vidám mosoly csal az arcokra. Szuverén ura az embereknek és úgy bánik velük, ahogy akar. Ennél nagyobb hatást se színpadról, se más fajta művészetben elérni nem lehet.

Eulenburg-pör Aradon.

Az ügyészesség vádirata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3

Pikáns bűnügy aktáit zárta ma le vádirattal az aradi kir. ügyészesség. A vádlottaknak egymáshoz való viszonya teszi érdekessé a szokatlan ügyet, amelyről szó van. Két férfit vádol az ügyészesség, akik ugynevezett tettestársak. De a bűntény, amit elkövettek, nem közösleges. Aféle speciális ügy, amilyen ritkán fordul elő az igazságszolgáltatásban. A törvénynek az a paragrafusa intézkedik róla, amely a férfinak férfivel való szeretkezését tiltja.

A vádlottak egyike már tisztességes aradi ur, lehet úgy 65 esztendő. Főszolgabíró volt valamikor, most magánzó és szőlőbirtokos. Ezenkívül szerelmének él. De csak férfiakat tud szeretni. A másik vádlott, aki úgy korra mint társadalmi állásra nézve elűt az öreg urtól, kettős váddal is van terhelve: természet elleni cselekedettel és — egy arany órának és láncnak ellopásával. Ezeknek a tárgyaknak ellopása azonban szoros összefüggésben van az előbbi dologgal, amennyiben éppen egy ilyen szerelmi kettős alkalmából történt. Volt is már szó róla, mikor a városliget bokrai közül egy szép tavaszi estén egy alig husz esztendő ifju surrant ki, kezében vastag aranyórával és láncsal. Ezt lopta el vádlottársától a szerelmi találkozó jutalmául. Ennek a különös idilnek lefolyása híven meg van örökítve a bíróság aktáiban. Elmondja az írás annak rendje és módja szerint a találkozás összes részleteit, úgy, hogy a vád alaposágához kétség se férhessen. Igazi Eulenburg adatok ezek.

Természetes, hogy a bűnügy középpontjában a tisztességes öreg ur áll, aki rendezője és értelmi szerzője volt a természet elleni cselekménynek. Sőt ő finanszírozta is a vállalkozást. A bíróság előtt a vádlottársak önként érhetőleg mindent egymásra igyekeztek háritani, de ott vannak még a tanuvallomások is, a maguk döntő súlyával és érdekes részleteivel. Az öreg ur különben igyekezik mosni kezeit a bűnügytől. Nagyon önértékes ember, aki nem tűri el, hogy Moltkének nézzék. Ha ez mégis megtörténik, energikus és korrekt a végtelékig. Megtörtént, hogy amikor egy aradi ur-asszony egy vele folytatott összeszólalkozásban azt találta neki mondani, hogy szereti a férfiakat, az öreg ur bíróság elé állította az urnőt, akit súlyosan meg is büntettek.

Ilyen előzmények után természetesen kíváncsiak lehetünk, hogy az öreg ur önértékesnek és nemcsak felhevülésének fokmérője nem-e fog a bíróság ítélete után lejjebb szállani.

Hadihajó keresztelés.

Chotek Zsófia a keresztanya. — A Radetzky vizrebocsátása.

Távirati tudósítás.

Arad, július 3

Nagy ünnepek között ment végbe ma Triesztben a Radetzky hadihajó vizrebocsátásának aktusa. Ez a hajó az osztrák-magyar haditengerészet felszerelésének egyik új erőssége. A vizrebocsátási és keresztelési ünnepélyen megjelent Ferenc Ferdinánd és neje, mert Chotek Zsófia a keresztanya az új hadihajónak.

Az ünnepekről ezt táviratozzák Triesztből:

Az új hadihajó ma végbemenő vizrebocsátása alkalmából a város és különösen a Riva ünnepi pompában jelent meg. A Riván és a Stabilimenti Tecnico Triestinohoz vezető uton kora reggel óta élénk élet uralkodik. A hajók és csónokok, a középületek, a hazafias egyesületek székházai és a konzuli épületek fel vannak lobogozva és a belső kikötőn kívül horgonyzó, az idén rendkívül nagy számmal jelenlévő büszke hadihajók festői háttért képeznek. Különös fényt kölcsönöz az ünnepségnek, hogy a „Radetzky” új hadihajó vizrebocsátása Ferenc Ferdinánd és neje mint keresztanya jelenlétében történt meg.

A fogadásra megjelentek Mentecocculi gróf tengerészeti parancsnok, Solarde ellentenger-nagy tengerészeti parancsnok, Haus ellentengernagy, a cs. és kir. hajóraj parancsnoka a hajóhadosztályok parancsnokaival, Hohenlohe herceg helytartó, Potiorek gyalogsági tábornok, hadtestparancsnok, Lang altábornagy, a laibachi 28. gyaloghadosztály parancsnoka, a szárazföldi és tengeri haderő számos tisztje Zandrinelli lovag podeszta, Manussi udvari tanácsos, rendőrőrnök és más személyiségek. A perronen a 97. gyalogezred diszszázada zászlóval és zenével állott fel. A perron és az udvari váróterem szőnyegekkel és délszaki növényekkel volt díszítve. Amidőn a vonat berobogott, a zenekar a néphimnuszra zendített. Öfenségét és nejét a tengerészeti parancsnok, a helytartó és a megjelent többi magas személyiségek hódolattal köszöntötték, mire Ferenc Ferdinánd főherceg, aki a tengernagygy egyenruhát viselte, a diszszázad parancsnokának jelentését fogadta, szemlét tartott a diszszázad felett és néhány kegyes szót intézett a diszszázad parancsnokához. Ezután ő fensége és neje, akinek ő fensége több magas személyiséget bemutatott, majd nem az összes jelenlevőket megszólításokkal tüntette ki, majd a pályaudvar előtt készen álló udvari fogatba szálltak. A pályaudvar előtti téren a kora reggeli órák és a kissé esős idő dacára, nagy számú közönség jelent meg, amely ő fenségeiket élénk óvációkban részesítette. A San Carlo molónál lévő kikötőhelyre érkezve, ő fenségeik a gőzcsonakra szálltak és a Miramar hadihajóra mentek.

Röviddel ezután 7 óra 30 perckor a három hajóhadosztály Triesztben lévő horgonyzási helyéről a san-marcoi horgonyzó-helyre ment, ahol nagy ivben állottak fel.

Magában a hajógyárban már kora reggel óta élénk mozgolódás észlelhető. Az építőmérnökök felügyeletével megtették az utolsó előkészületeket a vizrebocsátásra. A Stabilimenti Tecnico Triestino san marcoi terjedelmes hajógyárában a „Radetzky” hajóteste körül tribünök és magaslatok vannak felállítva az ünnepi vendégek számára és emelvények a közönség számára. A disztér közepén pompás piros-fehérrel színezett és exotikus növényekkel és viráguirlandokkal gazdagon dí-

nitett udvari pavillon van felállítva, ahonnan Ferenc Ferdinánd főherceg és neje nézik végig a vízrebocsátást és amelyben a haditengészet legfőbb funkcionáriusai, az udvarhölgyek és más méltóságok foglaltak helyet. E pavillon volt színhelye a hajó keresztelési ceremóniájának is.

Ujabb távirat jelenti: Az érdeklődés és csodálat központja az impozáns Radetzky hadihajó, amely a hajóépítési technikának a legújabb évtizedekben történt haladását mutatja. A hajó majdnem kizárólag belföldi — osztrák és magyar acél és vasművekből vett — anyagból épült. A hajó 14.457 tonnatartalmu. A páncélozás összesen 3070 tonna súlyal bír.

A Radetzky hadihajót Popper Sigfried és kir. tengerészeti hajóépítő mérnök tervei szerint, Pitzinger Ferenc és Pal Vilmos és kir. tengerészeti hajóépítő főmérnökök vezetésével építették: A gépeket Lendecke Gusztáv igazgató és Demal Antal gépgyári igazgató tervei szerint Nitesch Alajos és Fajdiga Ede és kir. gépépítő mérnökök építették.

Különösen szembetűnő a különbség a mostani felszerelés és a „Radetzky” és „Gróf Radetzky” fregattok között. Az új hadihajók kizárólag a belföldön készült felszerelése a következőkből áll: négy darab 30.5 centiméteres 45 kaliberű ágyuból, 8 db 24 cm-es H45 ágyuból, 20 db 10 cm. H50 ágyuból, 6 db 7 cm H45 ágyuból és két 8 mm. golyószóróból és 3 torpedóindító készülékből.

A Radetzky hadihajó testvérhajója az 1908. szeptember 26-án vízrebocsátott *Ferenc Ferdinánd* főherceg csatahajónak. Mindkettő az új csatahajóhadosztályhoz tartoznak, amely az 1906. évben az operáló flotta jegyzékéből törölt Rudolf főherceg trónörökös és Stefánia trónörökös és Tegetthoff hadihajókat pótolja.

A szultán levele.

Vendrey és Tapolczay tréfája.

A jelenleg Aradon vendégszereplő Vendrey és Tapolczay régi színházi emlékeiből elevenítették föl ma a következő mosolygós történetet:

Uj darabra készültek a Vigszínházban. Vendrey volt benne az öreg magyar király; az is lehet különben, hogy a német király volt. Tapolczay ellenben, mint afféle daliás legény, a török szultán követe volt, aki a király ő felségének a szultán peccás levelét hozza. Cifra levél volt az; ékes hadizenet vala benne; szédületesen hosszú és díszes körmondatokkal valának ott felfejtve a megindító háború összes előzményei, körülményei és circumstanciái.

Hát azt persze, amint a világ minden színpadán szokás, leírva adták át őfelségének, Vendreynek, ki is abból a próbákon kellő felháborodással és méltósággal olvasta föl az egybegyülekezett grófoknak és báróknak a szultán izenetét mind az utolsó betűig. Jól lehetett elolvasni, mert öreg betűkkel írta le az ügyelő.

Hanem azután az első előadáson a ravasz Tapolczay egy más papirozt kerített; szépen át volt kötve az is selyemszalaggal, szakasztott a szultán irádéja volt, csak épen belül nem volt írva most az egyszer semmi sem. Tapolczay, mint török követ leborult a trón lépcsője előtt háromszor is, azután áhitattal megcsókolta a kutyabórt, oda értette a homlokához és felnyújtotta:

— Olvasd, felséges uram!

Őfelsége, a kövér Vendrey leszállt egy-két lépcsőt a trónusról, átvette az irást s amint illik, öreges, királyi tempózással kezdte kibontogatni, először a selyemmadzagát, azután a papirosát. Hanem nem volt abban írva a világon semmi, sem

az avers, sem a revers oldalán. Őfelsége csak nézte a madzagot az egyik kezében, a papirozt a másikban. A követ a trón lépcsőjén a mellén összefont karokkal kaján diadallal mosolyog; a színházban várakozással teli csend.

Ekkor Vendrey nyugodt méltósággal felémelte az egyik öklét és megdörzsölte vele az egyik szemét; azután felemelte a másik öklét és megdörzsölte vele a másik szemét, azután hoszszút és szomorut sóhajt és szól:

— Jaj, hiveim, az idők szekere kissé gyorsan száguld; megöregedtünk, urak. Nem látunk már olvasni sem. Jer közelebb, érdemes, Olaj bég és olvasd fel nekünk urad izenetét — fordult most nyájasan Tapolczayhoz és a markába nyomta az irádét.

Politikai gyilkosság.

Lelőtt pártelnök.

Távirati tudósítás.

Arad, július 3

A politikai szenvedélyek féktelen tombolása, amely az utóbbi években Zágrábban és általában Horvátországban oly sok kellemetlenségnek volt már az okozója, ma emberéletet követelt Frankék és Starcevicsek hazájában.

Zágrábból azt táviratozzák, hogy egy közeli községben politikai gyilkosság történt. Egy ügyvéd és pártelnök az utcán, politikai vita hevében agyonlőtte a másik párt elnökét. A végzetes politizálásról ezt jelentik:

A Zágráb mellett levő *Ivonselmi* községben ma reggel politikai gyilkosság történt. Az utcán összetalálkozott *Marinich* ügyvéd, a Frank-párt vezére *Pucekkel*, a Starcevic-párt elnökével. *Marinich* szemrehányást tett *Puceknek*, hogy miért denunciált egy bírót ellen.

— Ez a denunciació a bírónak állásába került — kiáltozta.

— En nem denunciáltam — felelte emez — igazat mondtam arról a bíróról. Minek folytat az az ember hajszát azok ellen, akik vele nincsenek egy véleményen!

A vita egyre erősebb lett. A veszekedő pártvezérek később már nem elégedtek meg azzal, hogy egymást szidalmazták, hanem öltre mentek és verekedni kezdtek. A dulakodás közben a helyszínére érkezett *Pucek* atyja, aki szintén egyik elnöke a Starcevic-pártnak.

— Nem méltó az uriemberekhez — mondta — hogy politikai okokból verekedjenek, mint a kocsisok.

Szét akarta választani őket, de ez sehogy se sikerült, mert *Marinich* vad szenvedélyvel ütlegelte ellenfelét. Az ügyvéd azt hitte, hogy az idősebb *Pucek* a fia segítségére akar sietni s ezért revolvert fogott. A fegyvert az öreg *Pucek* mellének szegezte:

— Ha nem megy innét, akkor lelövöm.

Ebben a pillanatban eldőrdült a revolver és az idősebb *Pucek* mellén találva, összerogyott. Azonnal orvost hívtak, aki intézkedett, hogy a zágrábi kórházba szállítsák. Mire bevitették, akkorra a sebesült meg is halt. *Marinichet* letartóztatták.

Balog Tuta halála.

Eltemették a dánosi haramiát.

Távirati tudósítás.

Arad, július 3.

Az illavai fegyház udvarából a napokban nevezetes rabot kísérték ki a közeli temetőbe. *Balog Tuta*, a dánosi rablógyilkosság vad lelkű tettese halt meg és öt földelték el a rabtársak könnyező közönsége körében. *Balog Tuta* egyike az utóbbi évtizedek legelvetemült haramiáinak. A múlt esztendőben megtartott esküdtzéki tárgyaláson tudvalevőleg bebizonyult, hogy ő ölte meg a dánosi csárda tulajdonosát, *Szarvas Gábort* és a leányát, *Szarvas Terézt*, miután a fiatal ártatlan leányt előbb megbecseltette.

Rémregénybe illő részletek derültek ki a főtárgyaláson arról a husz esztendő, vézna, sápadt fiúról, akinek csak a szeme árulta el, hogy földöntúli kegyetlenség lakozik a pusztán elvadult lélekben. A fiu vakmerően tagadott a főtárgyaláson. Azt hitte a szerencsétlen tatár, hogy halálra ítélik, ha beismeri borzalmas cselekedetét. A bírák azonban, akik teljesen bizonyítva látták a cselekedetet, még se ítélték halálra, mert vad tekintetű szemében már ott látták pislákolni a halál kialvó féltében levő mécsesét.

Tüdőbajos volt *Tuta* már akkor, amidőn félévvel ezelőtt beszállították az illavai fegyházba. Két hónapig rendesen dolgozott a munkatermekben. Akkor azonban köhögési rohamai támadtak és a tüdőbaj olyan erősen támadta mega szervezetét, hogy a rabkórházba kellett vinni.

Kínosan vergődött hónapokon keresztül. A fiu nem tudta, milyen nagy beteg. Azt remélte, hogy fölgyógyul még. Amikor a fegyház igazgatója végigsétált a rabkórházban, meglátogatta a betegeket, *Balog Tuta* gyakran tudakolta tőle:

— Ha jól viselem magamat, akkor tizenöt esztendő múlva megkaphatom a kegyelmet ugy-e igazgató ur? Akkor harminchat esztendő leszek. Még elvehetem azt, aki miatt ezt az egész bünt el kellett követnem.

Az igazgató nem faggata a betegembert, mert látta, hogy csaknem önkivületi állapotba jön amikor a pőréről beszél. Meghagyta abban a hitében, hogy megkaphatja a kegyelmet 15 év után. A fiu ebben megnyugodott. Péter-Pál napján délután is erről a kegyelemről beszélt az egyik ápolóval. Estefelé elszundikált és többet föl se ébredt. *Julius* elsején temették el több cigányrab kísérete mellett.

MULATSÁGOK.

(=) Aradi nyomdászok *Gutenberg* dalköre *Kisjenőn*. Az aradi könyvnyomdászok *Gutenberg* dalköre, július hó 4-én (vasárnap), a *Kisjenő* házában, a *Kisjenőn* létesítendő és néhai *Ő* Fensége *László* főherceg nevét viselő kórház és részben a „*Kisjenő-Erdőhegyi Iparos Olvasó-Kör*”, valamint a dalkör saját pénztára javára színelőadással, hangversenyyel, cabarészszerű számokkal, monológokkal, confetti csatával, szerpentin dobálással, világpostával, tűzijátékkal és tánccal egybekötött népünnepet rendez. Belépődíj személyenként 1 kor., amely jegy az esti mulatságra is érvényes. Felülfizetések tekintetével a jótékony célra köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté délután 3 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a népünnepest este nyolc órakor az *Iparos-Körben* tartatik meg. A zenét *Antus* zenekara szolgáltatja. A mulatság programja a következő:

Délutáni műsor: Nyitány. Játsza a zenekar. — a) *Jelige*. Zoltaytól; — b) *Dalavetés*, *Weinzirtól*. Eneklő a *Dalkör*. — „*Ripacs*”. Monológ. Előadja: *Reismann Samu*. — „*Csillagos az éjjel nagyon*.” *Hoppétól*. Eneklő a *Dalkör*. —

„Rechts schaut, azután Links schaut“. Kuplé. Előadja: Váradi Alfréd. Belépő-dal a „Ripp van Winkle“ operettből. Énekli: Ruttkay Ágoston. — A pesti detektív és kutyája, a Lux. (Humoros.) Előadja: Reismann Samu. — „Száz szál gyertyát...“ Frátertől. Előadja a Dalkör. — Bariton-szólo. Előadja: Illés Ferenc. — „Az orr“. Monolog. Előadja: Reismann Samu. — „Vigan társak“. (Bordal.) Therntől. Előadja a Dalkör. — Este nagy fényes tűzijáték, Novák Gusztáv vezetése mellett.

Esti műsor: Nyitány. Játssza a zenekar. — a) Jelige. Zoltaytól; — b) Dalavetés. Weinzirtől. — A „trón önkéntes“ és a „Legionárius“. Kuplé. Előadja: Váradi Alfréd. — a) „Magyar népdal esokor.“ — b) „Ez a kis lány...“ Fráter L.-től. Énekli a Dalkör. — Kuplé. Aktuális kisjenői dolgokról. Előadja Reismann Samu. — „Égi hangok“ (Szerenáde.) Ziegiertől. Előadja a Dalkör. — „A zsidó finác.“ Kuplé. Előadja: Váradi Alfréd. — „A mi dalunk.“ (A Magyarországi Könyvnyomdászok és Betüöntök Szakegylete által kiírt pályamű.) Lányi Ernőtől. Énekli a Dalkör. — Proletár Hymnusz. Rouge de L'Isletől. Énekli a Dalkör. A dalkör énekszámai Zinner Viktor karnagy vezényli. Este színre kerül: Az angol kisasszony. Bohózat 1 felvonásban. — Irta: Morvay Zoltán.

HETI STRÓFÁK.

Dal a kulturtanácsosról.

Hol minden évben pótadót
Böven kap ez a város, —
Szükségessé vált szerfölött
Egy ujdonsült tanácsos.
Mivel a kulturánk kevés,
S ez a tér szörnyen hálás,
A kubura számára kell
Egy tanácsosi állás.

A kulturát rég várja már
Gáj apraja és nagyja,
S ez okból állást létesít
A város gondos apja.
Diszt hoz ez állás biztosan
Egy közéleti urra,
És Ségában lendülni fog
A fránya nagy kultúra.

A kulturtanácsos miatt,
S az ő hatása folytán
Megiródik ma holnap itt
Egy új Kárpáthy Zoltán.
A kulturtanácsos nyomán
Zsenik születnek váltig:
Az egyik Kubelik lesz
És Ibsen lesz a másik.

A nagy lángé-z tenyészetet
Csak ő hozhatja létre,
És mindezért csak kétezer
S négyszáz „flór“ lesz a bére.
Minden forintért egy zseni,
Ez a zseniknek ára.
És nem lesz szükség, nem bizony
Kultur-tenyészbírára.

Nő a kultúra, mint a gaz,
Jut Polturára, Gájra,
És minden gyermek egy egész
Könyvtárral jön világra.
S ezek alapján látom én
És látja egész város,
Hogy szükséges föltétlenül
Egy böles kulturtanácsos.

De hajh, ki ő, a férfiú,
Ki kulturával telve,
S ki kulturlényi alapon
Alkalmas lenne erre?
Ki ő s hazája merre van,
Mily nagy? A foga ép e?
S esztétikával gazdagon
Néz-e felénk a képe?

Hány éves ő? És anyajegy
Van e a háta s keblén?
Es nincs-e nála itt, vagy ott
Lélekre, szemre szebb lény?
Mert mindez fontos tény ma nap,
S azért hozom csak szóba,
Hogy megvan-e az aspiráns
Kvalifikációja?

De mit kvalifikáció!
Nem pályázhat itt már más,
Ha őt világréz embere:
A Stampfl Guszti pályáz.
Másról beszélni sem lehet,
Ezt könnyű konstatálni,
Hisz tudjuk, hogy de Gusztibus
Nem illik disputálni.

Üdvözlégy kulturemberünk,
Üdvözlégy, új tanácsos!
Veled packázni nem merünk,
Mivelhogy nem tanácsos!
Pörölsz, miként egy agg anyós,
Semmit sem tudsz lenyelni,
Ellenben érted nagyszerűn
A majmokat nevelni.

Jöjj bűvész! Sanszirozd elénk
A pótadótlan várost,
És a kultúra nőni fog
Azonnal, rögvést, már most.
Mit bánjuk akkor, hogy Lukács
Fejében hogy s mit forral,
S hogy ki jó vissza Bécs felől
Hosszúra nyulott orral?

Mit bánjuk, hogyha Törley
Eladja büszke gyárát,
S ha majdan más kasszálja be
A katzenjammer árát?
Azért, ki most pezsgőt iszik,
Nem adja fel az elvit,
És Törley helyett iszik
Magyar kereskedelmet.

Jöjj bűvész, vidd a pótadót,
Tüntesd el nyakra-főre
S mi buzgón hódolunk neked
E tettért jó előre.
A kulturát ördög vigye,
Nem kultúra: pénz köll ide —
S ha lesz Aradnak kincse,
Utódodként bátran jöhet
A Kulturális Vince.

—zab.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: V a s g y á r o s, színmű. Este: Naftalin, bohózat. Tapolczai Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.

Hétfő: V a r á z s k e r i n g ő, operett. Felhő Rózi felléptével.

Kedd: T a t á r j á r á s, operett. Felhő Rózi felléptével.

Szerda: E r d é s z l e á n y, operett. Felhő Rózi felléptével.

Csütörtök: O s z t r i g á s M i c i, bohózat. Tapolczai Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.

Péntek: O s z t r i g á s M i c i, bohózat. Tapolczai Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.

Szombat: T o l v a j, dráma. Góth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

Vasárnap: V i s s z a t é r é s J e r u z s á l e m b ő l, színmű. Góth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

Hétfő: A k i r á l y, vígjáték. Góth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

* Tapolczay és Vendrey vendégjátéka. Bevo-
nult a nyári szinkörbe a vidámság, jókedv, ka-
cagástól hangos az aréna és előadás végeztével
a sok kacagástól szinte kimerülten távozik a
publikum. A széles jó kedvet, Tapolczay De-
zső és Vendrey Ferenc a Vigszínház két ki-
váló művésze és az aradi közönség legkedve-
sebb vendégei hozták közénk. A kutya van a

kertben című bohózatban léptek ma fel és vé-
ge-hossza nem volt a homeri kacagásnak és
falrengető tapsviharnak. Annyi eredeti humort,
szívet lelket derítő komikumot vitt bele a két
nagy művész jóízű szerepébe, hogy a közönség
valóságga megismételtetni szeretne volna min-
den mondasukat és minden gesztusukat. A pom-
pás előadás többi szereplője is méltó volt a
vendégművészekhez. Szendrey vezetett Sande-
bise jóízű szerepében. Kitűnőek voltak Novák
Iren, H. Kőrössi Juci, Leóvey, Faludy és
Kulssár. A közönség egy pompáson eltöltött
est emlékével távozott a színházból H. G.

* Mariházy tévedései. Tegnap zárultak be
Makón a színház kapui, miután Mariházy
Miklós színtársulata befejezte a szezont. A
fiatal direktort nem támogatta a makói közön-
ség és a társulat fölsegélyezése céljából mű-
kedvelő gyermek-előadást is kellett rendezni.
Hogy mi volt az oka Mariházy balsikerének,
arról a következőket írja a Makói Ujság:

Tegnap este bezárultak őszig a makói
aréna kapui. A részlegesen zajos, mutatós szin-
házi estéknek vége. A függöny legördült s a
színházi díszletekre, szuffitákra, festett, ütött-
kopott vászakra a világot jelentő deszkákra
ráborult a csönd. Ahol majd két hónapon át
karsu, táncos bokák keringőztek, ahol annyi
vidám dal, pajkos muzsika, öblös nótázás hang-
zott el, ahol modern darabokban raffiniált mó-
don csalta meg az ideges asszony hitvesét, a
hol a véres szemű Oedipus eljajongta keserveit
s átkait, ahol a valóság a képzelemmel, a mű-
vészet a sarlatánsággal vetekedett, ma mély
csönd honol. Keressük: van-e eredmény s ha
nincs, hol a hiba? Rögtön megállapíthatjuk,
hogy anyagi és erkölcsi eredményt tekintve, a
direkciónak panaszokhozható, mert a Csókkirály je-
lentős sikerét és Ivánffy vendégszereplését nem
számítva — a színház padsorai majdnem es-
téről-estére tántogtak az ürességtől. Mi oka
lehet ennek? Nincs Makónak színházlátogató
publikuma? Alkalomadtán úgy tetszett, mintha
volna. Tehát máshol van a hiba. A színtársulat
tagjai, ha egyenkint vesszük őket, nagyrészt meg-
álták helyüket, mint jó színjátékosok. Turchányi
Olga, Kerényi Adél, Mezei Jolán, Kovács Lili,
Csáder Iren, L. Zikó Ilma, Gu'yásné, Fenyéri
Mór, Tábori Vitéz, Mariházy, Gulyás, Kondor a
közönség kedvencei voltak. Csak baritonistája
nem volt a társulatnak. Az előadások nagy-
részt rendezés, előadás, kiállítás tekintetében
színtevékenyen állottak, sőt voltak nagyon élvezet-
tes esték művészi szempontból is. És az erkölcsi
siker az anyagival együtt mégis aggasztóan
keves, nagyon kevés. Hol hát az ok? Harmas
oka van ennek. A művezetőség nem foglalkoz-
tatta kellőképpen a tagokat. Voltak kiváló erők,
akik alig játszottak. Hogy ennek bizonyos ol-
dalképtelenség volt-e az oka vagy nem,
ezúttal ne keressük. Voltak tagok, akiket nem
nekik való szerepkörbe játszottak, sőt a direkt-
tor, Mariházy megmerete azt cselekedni, hogy
fagott hangjával elénekelte Liliben Plenchardt.
Ez nagymértékben elkedvetlenítette és disz-
gusztálta a publikumot. A második ok a műsor
céltudatlan, rendszertelen összeállítása. A bérlő
közönség általában a közönség óhaját, vágyát,
kivánalmait nem keresték. Eleinte olyan dara-
bokkal állt elő a direkciónak, amelyeket a publikum
több ízben látott.

* Medgyaszay Vilma és Széchy Magda hang-
versenye ma, vasárnap este 8 órakor lesz
megtartva a Központi-szálló helyiségében. A
hangversenynek a következő a műsora: Medgya-
szay Vilma: Szerelem és házasság, Mi kell a
férfiaknak, Férjek vvnata, A banda jön, Az
ácslegény és a színész, Az anyaszív, Altató
dal, Jé! Ugy-e, Jani? Egy asszony, Abbáziába,
Abbé és a grófnő, Háromtól—hatig, Tilos a do-
hányzás, A krajcárka, Bucsulevél, Szerelmes
utca, A nagymama, Tökéletes feleség. —
Széchy Magda: A kis malac, A modell, A
geróf is ember, Krumplikapálás után, Dal a
vörös Márcsáról, Kakastyuk, Oh Mária, légy
velünk, stb. stb. — Jegyek Weisz Leó-cégnél
kaphatók. 2525.

* Vasárnapi előadások. Holnap két előadás
lesz a nyári színházban. Délután mérsékelt
helyárak mellett Ohnet híres drámája, a Vas-

gyáros kerül színre. Este Tapoleczay Dezső és Vendrey Ferenc vendégfelléptével Heltai Jenő kacagató, pompás bohózatát, a Naftalint játszó. A híres Lencse kuplét Vendrey fogja énekelni.

* Felhő Rózi. Hétfőtől kezdve az aradi színház régi kedvence: Felhő Rózi, a szegedi színház kiváló primadonnája fog három estén vendégszerepelni a nyári színházban. Hétfőn a Varázskeringő Fránciját, kedden a Tatárjárás Mogyorossy önkéntesét, szerdán pedig az Erdészleány címszerepét játssza a kedvelt primadonna.

* Az Uránia színház új műsora nagy sikert aratott a szombati bemutató előadásán. A műsor fenomenális újdonságai nagyon tetszettek a közönségnek. Az amerikai fekete gárda a zuávok bámulatos precíz gyakorlatai magasabb rendű élvezetet nyújtanak. A Mont Blanc megmászása a másik sport kép szintén lebilincseli a figyelmet a turisták vakmerő vállalkozását látva. A boszorkánymester című kép eredeti szüjszéze; A vendetta című kép megrázó drámai regé, a műsor három ötletes bohózata annyi szórakozást biztosít a közönségnek, a miért bizonyára nagy publikum keresi fel vasárnap az Uránia színházat. 791.

Az államtitkár és a lengyel zsidó.

★

Szterényi József kereskedelmi államtitkárhoz a legutóbbi fogadónapon hosszú kaftános, huncutkás munkácsi izraelita állított be. Legutóljára jött, hogy zavartalanul beszélhessen a kitűnő államférfival. Szörnyen mély hajlangások között jött előre s jó ideig hallgatott. Az államtitkár biztatására szólalt csak meg.

— Herr Excellenc — kezdte dadogva — nekem igen nagy kérésem volna, ha teljesebben igen boldog lennék.

— Hát kérem, csak ki vele — mondotta mosolyogva az államtitkár.

— Alázatosan jelentem, hogy nekem van egy fiam a vasutnál, de nagyon keveset keres még. Azt hallottam, hogy a hivatalokban centralizáció lesz, hát, hát, nagyon kérem Herr Excellenc vigye ki nekem, hogy a gyerek bekerüljön a miniszteriumba. Jobb fizetést is fog kapni, még előkelőbb pozíciója is lesz.

— Nagyon rosszul tudja kedves barátom — felelt Szterényi. — Éppen ellenkezőleg áll a dolog, nem centralizációról, hanem decentralizációról van szó.

— Már engedelmet — folytatta élénken Munkács gyöngye, — én biztosan tudom, hogy centralizációról van szó.

— Jó, jó, — csitította az államtitkár a jól értesült embert — de csak megengedi, hogy én jobban tudom ezt a dolgot, hisz már évek óta én dolgozom rajta s rövidesen be is fejeződik már a munka.

A lengyel zsidó kételkedve rázta a fejét.

— Pedig én olyan jó forrásból, hallottam.

Szterényi türelmetlenül, de jóindulatúlag kérdezte:

— És kitől hallotta, ha szabad tudnom.

— Hát az állomásfőnöktől, — mondta indignálódva a kérvényező, akinek egyáltalán nem imponált az államtitkár.

— Lehet, hogy az az állomásfőnök egy rendkívül megbízható ember — mondta aztán, — de kedves uram higgye el, ezt én sokkal jobban tudom.

A zsidó rázza a fejét, lassan kifelé indul. Gondolkozik egy kissé, majd újra megszólal:

— De ha mégis centralizációról volna szó, akkor ugy-e lesz szives a kezemre járni.

Szterényi int, nagyon szeretné már, ha eltávoznék a derék honpolgár, a mikor az még egyszer visszafordul.

— Hát, ha a fiamon nem segíthet, segítsen rajtam. Nekem van egy ideám a büstke-

csikra. Járjon a kezemre, Herr Excellenc, járjon a kezemre.

— No és mi az a kérdés? Mi az az idea?

— Az, az nagyszerű dolog. Különbösen itt van a kérvényem, benne van részletesen minden. Az egyes vonalakon Munkács, Sátoraljajhely, Lavocsne, Lemberg és Máramarossziget felé kóser büstke kocsikat akarok berendezni. Nos, mit szól hozzá Herr Excellenc?

HIREK.

TUTA MEGHALT.

*

Vége a nagy cigányregénynek. Tuta, a budapesti asszonyok kedvence, Kolompár Balog Tuta meghalt az illavai fegyházban. A hektikás cigánylegényezéssel egészen elvesztette a jögeimét az érdeklődésre, amelyet rá pazaroltak. Már akkor sokat vesztett belőle, amikor a főtárgyaláson meglátták. Az erőszak lovagját várták benne, azt a nagy embert, a ki Lucifer-szemekkel, rémesen táncoló fürtökkel szinte hipnotizálja az áldozatát, mielőtt egy öklével tehetetlenné teszi a bujaság ellen védekezőt. A csókra szomjas haramiavezért, aki az eleven kincset fosztja, amíg társai a silány kincsekre vetik magukat. A borzalmasan érdekes, kegyetlen hőst, a ki imponáló egykedvűséggel szurja le, akihez előbb szerelemmel tapadt...

Hát ezt a várakozást nem váltotta be. Csenevész, horpadt mellű, sárga cigánysiheder volt a Tuta, aki aligha tudta fölfogni, méltányolni, élvezni azt a népszerűséget, amelyben hire volt. Bután nézte a sok lorgnont, látesövet, amelyet előkelő szép asszonyok szegeztek felé; s ha fölvilágosították volna, bizonyosan azt mondja: „már hogy én, instálom?...”

Nem is volt ő az a nagy legény. A börtönlevegő egy pár hónap alatt kiterítette. Lesznek, akik mondják: az Uristen igazságszolgáltatása elvégezte vele, amivel a pestvidéki törvényszék adós maradt. Mások azt fogják gondolni: „talán látták is a bírák, hogy nem kell akasztófára vinni, elpusztul ő magától is. Akármint van, a Tuta úgy végezte életét, mint egy szentimentális, tavalyi zsáberü regényhős. Ezek utána bizonyára unottan fordulnak el tőle és az ő sorsától azok a nők, akik benne az érdekeset, a szokatlant keresték. Meghalni tudóvészben, akár egy szerencsétlen szerelmes: ez igazán nem illett Tutához, a kinek neve a szerelem brutalitásával, a véres, de hódító erőszak fogalmával nőtt egybe.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 4-én az időjárás: melegebb, elvéve csapadék.

— A király nyaralása. Ischlből táviratozzák: Megbízható forrásból érkezett hírek szerint a király Ischlben július 20-án, legkésőbb 22-én kezdi meg üdülését. Ezzel a hírrel van kapcsolatban Gizella bajor hercegnő ideutazása is.

— Merénylet-terv Lipót Szalvátor főherceg ellen. Szerajevóból jelentik: A rendőrségnek tudomására jutott, hogy Lipót Szalvátor főherceg ellen, aki Bosznia-Hercegovinában most van katonai szemleuton, merénylet-terveznek. A csendőrség és katonaság az országutakon, melyeken a főherceg automobilján végigrobog, mindenütt katona és csendőrjáratokat állított fel és minden gyanus utast feltartóztatnak.

— Hajsza Barabás Béla ellen. A felsőbűi néhány atyafinak Barabás Béla ellen beadott összeférhetlenségi panaszából keletkezett ügybe ma beleszólt Nicky Miklós gróf felsőbűi földbirtokos. A Naphoz intézett levelében a gróf kijelenti, hogy a följentést ő készítette Barabás ellen. A gróf nagy túzással azt igyekszik bizonyítani, hogy Barabás a felsőbűi szegény földesgazdákat politikai befolyása sulyával tönkre akarja tenni. Mi itt Aradon mosolyogva olvassuk ezt a neveltséges állítást. Akik ismerik Barabást, jól tudják, hogy humánus érzése fölháborodott volna az ellen, ha őt szegényemberek tönkretevésére akarták volna felhasználni. Jól tudja Aradon mindenki, hogy aki csak szivességért hozzáfordult, azt nem utasította el és készséggel támogatta azokat, a kik segítségére szorultak. Ez a körülmény kétségtelenné teszi, hogy Nicky gróf és társai beadványa mögött politikai okok rejtőzködnek s ezekre vezethető vissza a nagykőrösi képviselő ellen megindított nemtelen hajsza, amely semmiesetre se fogja elérni célját: egy szeplőtlen multu, ideális gondolkozású politikus lejárását.

— Zeppelin léghajója — a brüsszeli kiállításon. Brüsszélből táviratozzák: Zeppelin gróf megígérte, hogy a jövő évben a brüsszeli egyetem kiállítása alkalmával, léghajójával a kiállítás területén le fog szállni.

— A lóvasut ellensége. Egy jogilag abszurd és éppen ezért fura beadvánnyal fordult a tanácshoz, majd ennek elutasítása után a júliusi közgyűléshez özvegy Rácz Mártonné nevében Schmitt Sándor dr. ügyvéd. A lóvasut üzemének beszüntetését kéri, vagy ha ezt nem lehetne hamarosan nyélbe ütni, akkor azt ajánlja, hogy a város sajátítsa ki a közutit. A végtelen gyűlölet, mely a beadványban a lóvasut ellen lobog, úgy látszik elvette özvegy Rácz Mártonné tisztánlátását, mert az az alap, melyre ő áll az irtó hadjárat viselésében, a tanács véleménye szerint teljesen hamis. Ráczné az ipartörvény 36. szakaszára hivatkozva kéri a lóvasutnak „mint minden aradi polgárra nemcsak hátrányos hanem közveszélyes üzemnek“ a kiirtását s ezt az említett szakaszon kívül azzal is megokolja, hogy az utóbbi időben három halálos szerencsétlenséget okozott. „Primális feladatát képezi, ugymond, Arad tanácsának, hogy ezen gyilkos szerszámtól megszabadítsa a polgárságot és erre jogot ad neki az 1881. évi XVII. t. c. 36. szakasza. Kéri, hogy ez alapon a lóvasut üzemének kisajátítás útján való beszüntetése tárgyában haladéktalanul intézkedjék. A tanács, mint említettük, elutasította a kérelmet, mert az ipartörvény 183. szakasza g) pontja szerint a vasutak ki vannak véve annak rendelkezései alól és a közuti vasutak engedélyezését és üzemét az 1869. évi országos érvényű szabályrendelet szabályozza. Kisajátításnak nincs helye és a lóvasut és város között létrejött szerződés határozatai mérvadóak a kérdés eldöntésére. Schmitt dr. özvegy Ráczné nevében a közgyűléshez felebbezett a tanács végzés ellen. Valószínű, hogy a közgyűlés is mosolyogva tér napirendre a különös kérelem fölött.

— Bizottsági ülések a városházán. A július 14-iki közgyűlés előkészítése céljából a jövő hét folyamán a következő bizottságok üléseznek: Július 5-én délután 3 órakor a hid műszaki bizottság, négy órakor a Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyt rendező bizottság tart ülést. Július 7-én délután négy órakor a város szabályozó bizottság a zsinagóga helyének kijelölésével foglalkozik. Július 8-án délután 3 órakor az autobusz felügyelő bizottsága ülésezik. Július 9-én az építészeti bizottság készít javaslatot a Városi kávéház átalakítására, míg fél öt órakor a közlekedési bizottság a Kossuth-szobor helyének végleges rendezését fejezi be.

— **Hírek a Kossuth-asztaltársaságból.** A Kossuth asztaltársaság tagjait figyelmeztetem, hogy a hétfői értekezleten aláírhatják a Kossuth-szobor-talapzatába helyezendő emlékiratot. Nagy Kálmán elnök. A Láng kávéház vendégei és személyzete, néhai Horn Nándornak szánt koszorút a Kossuth-szoborra gyűjtött 13 K 60 fillérrel váltották meg. A Kossuth-szobor-alapítványt kérjük, hogy az iverket minél előbb szolgáltatassák be. Kossuth-szobor bizottság.

— **Az aradi országos szabókongresszus.** Az Aradi Ruházati Iparosok és Kereskedők Szövetsége által rendezendő országos szabókongresszus, amely Szent István napján és a rá következő napokon fog lefolyni Aradon, egyre nagyobb méretűnek ígérkezik. Amint az eddigi jelentkezésekből kitűnik, a kongresszuson az országnak valamennyi ipartestülete, kereskedelmi és iparkamarája s országos jellegű ipari egyesülete képviselteti magát. A kereskedelemügyi minisztérium képviselőjén kívül itt lesz az Országos Iparegyesület képviselőjében Gelléri Mór k. tanácsos, igazgató, valamint Soltész Adolf főtitkár is. A Munkaadók Országos Szövetségét Boross Soma elnök és Farkas Elek főtitkár fogja képviselni, az Ipartestületek Országos Szövetségét Vikár Béla választmányi tag. Ezenkívül mintegy ötven ipartestület és a kereskedelmi és iparkamaráknak több, mint fele jelentette be, hogy részvesz a nagyjelentőségű nagygyűlésen, amely hivatva van arra, hogy a vidéki szabóipar életében fordulópontot jelentsen.

A rendezőség, melynek élén ifj. Moskovitz Izidor elnök és Kaszab Géza, az aradi munkaadószövetségek főtitkára működnek ernyedetlen agilitással, már majdnem teljesen megállapította a programot, s a tárgyalás alá kerülő anyagot. A tárgysorozatnak a közönséget legjobban érdeklő része mindenesetre az, amely a hitelviszonyok radikális és országos rendezését tűzte ki célul, olyan formán, hogy a hitelezés megszorítása mellett az összes szabómesterek minden hat hónapnál régibb tétel után 6 százalékos kamatot lesznek kötelek vevőiknek felszámítani. Ezenkívül a rossz fizetőkről országos jellegű lajstrom vezetetik, a mely minden egyes szabómesterrel közöltetik, úgy, hogy mintegy hitelezői védegyelet alakul a szabók között saját érdekeik védelmére. Általános ipari és nemzeti szempontból nem kevésbé érdektelen a kongresszus tárgyalási anyagának az a pontja, amely az osztrák készruha versenyével szemben akarja a magyar szabóipart megvédelmezni, olyanformán, hogy a magyarországi szabók részére egy országos jellegű szövetkezet létesíttessék, amely minden nagyobb vidéki városban fióközleteket tartson fenn, s amikor a szabóiparban bekövetkezik a holtseason, munkát adjon a szabók legnagyobb részének. Az ily módon előállított készruhákkal azután ki lehetne szorítani az osztrák árut a magyar piacról. — Aradi szempontból egyik legfontosabb tárgya az országos kongresszusnak a Vidéki Szabóiparosok Országos Szövetségének megalkotása. Ez a nagyarányú szövetség Arad székhellyel fog megalkalni, s az ország szabóiparának minden szála Aradon fog összefutni. Ezeket kivül foglalkozni fog még a kongresszus a munkásviszonyok országos rendezésével, a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény reformjának kérdésével, az iparosok nyugdíjügyével, s a hadseregszállítások körül észlelhető sérelmekkel, melyek a kisipar nagyarányú megkárosítására vezetnek. Amint mindezek bizonyítják, a magyarországi szabóiparnak aligha volt még olyan fontossága kongresszusa, mint az idejé lesz. A szép számú vendégcsoporthoz a rendezőség minden elképzelhető figyelemmel részesíti, s amint remélhető, a város vezetői is meg fogják találni a módot, hogy a vendégeket méltóan fogadják Arad falai között.

— **Öngyilkos gazdálkodó.** Laurencics János magyarpécakai gazdálkodó ma reggel felakasztotta magát. Mire észrevették tettét, már halott volt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Anglia tengeri hatalma.** Londonból táviratozzák: Asquith miniszterelnök tegnap este Southportban beszédet mondott, a melyben a következő kijelentéseket tette: Senkinek a világon nincs több oka a leszerelés és azon szerencsétlen és sorvasztó verseny megszűnését melegebben óhajtani, mint azoknak, akik ez idő szerint felelős kormány tisztét töltik be. Prezzük azonban azt is, akár belső, akár külső helyzetét is tekintjük birodalmunknak, hogy a tengeren való hegemoniánkat nem adhatjuk fel. Birodalmunk fennállása szempontjából tengeri hatalmunk jelen pozícióban való megtartása életkérdés.

— **Szelhámos gyógyszerész.** Szentesen le tartóztatták Farkas Sándor okleveles gyógyszerészt, aki lopott, hogy régiségeket vásárolhasson s a Nemzeti Múzeumnak adományozhassa. Székesfehérvárott Czollner Vince gyógyszerészt károsította meg megközelítőleg ezer koronával. Naponként megdézsmálta a pénztárt harminc-nyolcvan koronával, sőt nagyobb összegekkel is. Csalásaira úgy jöttek rá, hogy a gyógyszerész egy megbízottja útján száz koronáért gyógyszert vásárolt, a segéd pedig ennek dacára is este mindössze negyven korona bevételt mutatott ki. Czollner nem akarta tönkretenni a megtévelyedett embert s ígérete alapján, hogy az összeget megtéríti, futni engedte. Farkas Sándor ahelyett, hogy a lopott összeget megtérítette volna, névtelen levelekkel árasztotta el a várost, amelyben Czollner Vincét a legképtelenebb rágalomokkal illette. Majd — hogy mi célból, azt nem tudni, — utánvételes küldeményeket rendelt számára. Mikor Czollner a zaklatás szerzőjét megismerte, feljelentést tett ellene. Erre a körözés megindult, de mire foganatosították, még több helyen „működött”. A Dunántúlról Versece került, ahol egy kulturgyletet alapított és annak pénzével megszökött. Tolnában a főnökét és a közönséget károsította meg és több kifizetetlen régiséggel szökött meg. Kaposváron, Szekszárdon, Eperjesen, Szentesen hasonló furfangos módon csalt és lopott. S mindezt csak azért tette, hogy a lopott pénzen régiségeket vásároljon, hogy azt a múzeumoknak adományozhassa. Az utóbbi időben alig volt a múzeum néprajzi osztályának szorgalmasabb gyűjtője, mint Farkas, amiről több miniszteri elismerés tanuskodik. A több oldalról érkező feljelentésekre a csendőrség Farkas Sándort egy faluban letartóztatta és a szentesi rendőrség átkísérte a székesfehérvári ügyészség fogházába.

— **Véres dráma a hajón.** Egy titokzatos, halálos végű, véres dráma tartotta izgalomban tegnapelőtt a Galacból Orsovának tartó hajó utasait. Orsovai tudósítók a dráma részleteiről a következőkben számol be: Közel Gyurgyevóhoz, Alternicában egy huszonhárom éves, török fiatalember szállott fel a hajóra. Amint a hajó Turtukra érkezett, ott egy csinos romániai leány jött a hajóra, akit a török ifju állandóan szemmel kísért. Kevés várta a leány a hajó egy mellékhelyiségébe ment, ahová utána sietett a török is; egyszerre az utasok rettenetes sikoltást, jajgatást hallottak, az egyik matróz nyomában odasietett és le akarta fogni a leányt inzultáló törököt, ez azonban hirtelen egy tört rántott ki a zsebéből és azt a matróz hasába szurta. Majd villámgyorsan egy, a társa segítségére siető matrózt is megsebesített s azután, mielőtt bárki megakadályozhatta volna, beugrott a Dunába, s oly szerencsétlenül esett a vízbe, hogy a hajókerék lapátja rázuhant s a hatalmas ütéstől eszméletét veszítve, a folyamban lelte halálát. A dráma másik hőse, — akinek kilétét eddig nem állapíthatták meg, — a leány, a legközelebbi állomáson, Gyurgyevón kiszállott a hajóból. A két sebesült matrózt, Kurlics és Spanyol nevezetűket a turnszeverini kórházba szállították.

— **Két rablóilykosság.** Budapestről jelentik: A fiumei rendőrségtől tegnap este a budapesti főkapitányság központi felügyeletére távirat érkezett, amelyben a fiumei rendőrség a következőket közli:

Az utcán rendőrök egy haldokló, munkáskülsejű embert találtak. Mellette egy félig kiürített sörös üveg feküdt, amelynek tartalma kénsav volt. Megállapították, hogy a haldokló kénsavat ivott. Eszméletre térve, elmondotta, hogy a Dráva vidékéről jött, miközben melléje szegődött egy körülbelül huszonhat éves szőke ember, aki Kádárnak mondotta magát. Ez az ember öt leitatta és azután kényszerítette arra, hogy a méregből igyék. Amikor összeesett, elrabolta pénztárcáját, amelyben 160 korona készpénz volt. A fiumei távirat még elmondja, hogy a megmérgezett ember meghalt és hogy a gyilkos valószínűleg Budapest felé szökött. A budapesti rendőrségen bejelentették, hogy Molnár Mihályné született Szabó Julia 42 éves urasági szakácsnő gyanus körülmények között eltűnt és nem lehetetlen, hogy büntetett áldozata lett. Molnárné május 1-én átutazóban Budapesten meglátogatta Liliom utca 32. szám alatt lakó sógorát és itt elmondotta, hogy Devecserre (Szabolcsmegye) szegődött urasági szakácsnőnek. Sógorától Molnárné eltávozott, de a neki Devecserre irt levelek visszaérkeztek azzal, hogy címzett ottan ismeretlen, sőt azt az uraságot sem ismerik, amelyhez Molnárné állítólag elszegődött. Miután az asszonynál 1600 korona megtakarított készpénz és egy ennél nagyobb összegről szóló takarékbetétkönyvecske volt, az a gyanu merült fel, hogy az asszonyt törbe csalták, hogy pénzt elrabolják. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Öngyilkos szép asszony.** Budapestről jelentik: Egy szép, fiatal asszony, aki dusszag földbirtokos család tagja volt, a szive sugallatára nőül ment a híres pesti fiakkereshez: Braun Karcsihoz. Ez volt a szerencsétlensége. Braun Karcsi, a szép asszonyok kocsisa, nem tudott hozzá hű maradni s az asszony halálra szánta magát az Üllői-ut 89c. számú házában. Először csak lipótvárosi szalonokban, aztán a dunaparti korzón és mindenfelé suttogni kezdtek másfél éve a fess fiakkeres, meg a zsidó jukker-leány viszonyáról Sternthalék, a leány hozzátartozói tagadták a dolgot és kijelentették, hogy a ferencvárosi kocsis sohasem fogja élvezni a bihari földbirtokos százezreit. A szerelem azonban győzött és Braun Karcsi feleségül vette az erősakaratu leányt. A Sternthal család nem akarta kiadni az örökség-részt, már csak azért se, mivel az egész vagyon haszonélvezeti joga a leány egyik nagynénjéé illik meg halála napjáig, az ingatlanokat addig senki el nem adhatja. Braunné azonban hosszas tárgyalások után eladta a maga részét évi nyolcezer koronás járadékért. Az elegáns fiakkeres szép lakást rendezett be az Üllői-ut 89/c. szám alatt s ott turbékoltt pár hónapig. Az asszonyka pedig minden hónap elsején jelentkezett az ügyvédnél, akitől megkapta a hétszázkoronás apánázst. Tegnap hasztalanul várta az ügyvéd s minthogy elakart utazni, érdeklődni kezdett az elmaradás iránt. Így derült ki, hogy Braun Károly „magánzó” ur neje öngyilkossági kísérletet követett el az üllői-uti lakásában. Az elhanyagolt, boldogtalanná tett fiatal nő erős szublimát oldatot ivott. A mentők nyújtották neki az első segélyt s aztán nagy könyörgésre a lakásán hagyták. Az is kiderült, hogy a szerencsétlen teremtés nem most először kereste a halált.

— **Egy talált ezüstórát a rendőrségnél igazolt tulajdonosa átvethet.**

— **Kiderített gyilkosság.** Két évvel ezelőtt rejtélyes körülmények között előbb megbecse-
lenítették, aztán meggyilkolták a Gellért-he-
gyen Geny Mária cselédleányt. A nyomozás
során kiderült, hogy az áldozat a gyilkosság
napján Hunkár Dezső nevű egyénnel volt
együtt, akitől egy ismeretlen tüzér és egy ci-
vil elkergették és lelőtték a hegyről, úgy, hogy
halálra zuzódott a leány. A detektívek egyiket
sem tudták kézrekeríteni. Ma érdekes fordulat
történt az ügyben. Megjelent a budapesti rend-
őrség előtt Suly Lajos 1430-as számú bérko-
csis és előadta, hogy az éjszaka mulató kato-
nákat vitt kocsiján. Beszélgetésükből kiderült,
hogy részük van a Gellért-hegyi gyilkosság-
ban, illetve tudják, hogy a gyilkos nem más,
mint *Gligor Sándor* tüzér, aki jelenleg a
Margit-köruti katonai börtönben van elzárva. A
rendőrség megindította az eljárást.

— **Öngyilkos aradi huszár.** Tegnap délután
az aradi 12. számú huszárezred laktanyájának
egyik legénységi szobájában szolgálati fegyve-
rével szíven lötte magát *Sumi József* közhu-
szár, aki a hevesmegyei Maklár községbe való.
A fiu a lövés következtében azonnal meghalt.
Az öngyilkosságról azonnal értesítették Mak-
lár lakó szüleit, akik ma már meg is érke-
tek. Az öngyilkosságnak az az oka, hogy a fiu
szülei nem akarták megengedni, hogy azt a
lányt vehesse feleségül, akit szeretett.

* **Házkataszter készítése.** A városi tanács
hétfőn kezdeti meg az új adótörvény által létesí-
teni rendelt házkataszter elkészítését. Ez alkalommal
azon kérelmet intézi a hatóság a háztulajdonosok-
hoz és lakásbérletkéhez, hogy a lakások felvételénél
az eljáró tisztviselőknél segítségére legyenek, mert
aki az eljáró közveket munkájukban hátráltatja,
vagy a szükséges felvilágosítást megadni vonako-
dik, az az 1883. évi XLIV. t.-o. 101. §-ban meg-
határozott kihágást követ el és 100 koronáig ter-
jedő pénzbírságban lesz elmarasztalva.

— **Nyilatkozat cím alatt** lapunk mai szá-
mában megjelent rektifikáció nem *Manits Gyula*-
ra, hanem *Manits József*-re vonatkozik.

— **Szilági és Diskant miskolci gépgyáros**
cég kitűnő, könnyűszerkezetű és víznyomású
szállósajtóira, valamint legújabb „Villám” köz-
pontfutó boggyozó és zuzógó ére felhívjuk olva-
saink figyelmét. Kiemelendő különösen a cég
által feltalált és készített „Kocsuth”, „Kincsem”
és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagy
üzemű sajtóláshoz készített Rákóczi „kettős
kosaru” sajtók, amelyeknél a régi világ fából
készített sajtója nagy-zerűen egyesítve van a
legújabb technika vívmányaival. A sajtók
felső része acél, alsó része faszervezet. Ennél-
fogva a must sehol sem érintkezik a vasré-
szekkel, hanem csak a fával, a mi a must
színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A tör-
kölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb
darabokban is könnyen ki lehet venni. Az
1901. évi temesvári, 1902. évi egri és pozsonyi
II. mezőgazdasági országos és az 1906. évi
nagyváradai kiállításon, a cég borsajtói első
díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve, az 1907.
évi pécsi kiállításon aranyérem és díszok-
levéllel. A cég izléses árjegyzékét kívánja ra
minden érdeklődőnek megküldi. 2539

— **A Gambrinus éttermében** mindennap moz-
gófénykép. Unnep és vasárnap délelőtt, vala-
mint minden csütörtökön este katonazene.
Tisztelettel Kánya Géza. 1567

— **Szeplők és májfoltok ellen** használjon
eredeti Kárpáti-féle Benzoetej-crémet és Ben-
zoetej-szappant. Kapható a készítőnél: Kár-
páti János gyógyszerárán Arad, Boros Béni-
tér 15. szám. 893

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére,
— házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér
Vojtek és Weisznál. 17

ÚJ KÖNYVEK.

*

* **Rejtelmes Történetek.** Irta: A. Conan Doyle.
Angol eredetűből fordította: Dr. Reich Milton Oszkár.
Alig van hazánkban ma népszerűbb külföldi író,
mint Conan Doyle. Azon kevesek közé tartozik ő,
kik igazán nem szorulnak ajánlásra. A legifjabb
nemzedéktől a legidősebbig mindenki igazi örömmel
veszi kezébe műveit, ha valóban szórakoztató, könnyű
és — a napi munkában kifáradt agy részére —
pihentető olvasmányt keres. Eddig azonban Conan
Doylenek csak detektív regényeit ismerik nálunk s
ezért véltünk szolgálatot tenni a magyar olvasó
közönségnek, midőn a magyar nyelvbe ültettük át
legújabb novellás kötetét, mely a kedvelt angol író
tehetségét teljesen új oldalról mutatja be. A „Rejtelmes
Történetek” című novellás kötet tizenhét, érdekesnél-
érdekesebb ebeszélést foglal magában, melynek hőse
azonban nem a híres detektív: Sherlock Holmes,
hanem ezek személyökre és tárgyakra nézve telje-
sen különböző elbeszélések, melyek a szerző szavaival
élve nem nélkülözik a „groteszk és háborzongató”
elemet. A novellákban mint a kötet címe
is mutatja — mindig valamely rejtélyes esemény
kibonyolításán fáradozik a szerző, melyek az olvasó
előtt első pillanatra természetfelettieknek látszanak s
csak a történet végén derül ki a természetes meg-
fejtés. Az elsőtől az utolsó szóig állandó feszültség-
ben tartja a k való szerző érdeklődésünket és a
cselekmény gyors fejlődése és az előadás merész
fordulat i figyelmünket annyira lekötik, hogy a
novellás-kötetet letenni nem vagyunk képesek, míg
végig nem olvastuk. Az első novella, „A brazilai
macska” mindjárt rendkívül érdekfeszítő, amennyi-
ben egy gazdag örökös egy oldalági rokona el akar-
ván tenni láb alól, azt egy házában tartott tigris
ketrecébe zárja s csak a véletlenül mulik, hogy a
tigris — magát a merénylőt tépi szíjjel. E novella
annyira érdekfeszítő, hogy az olvasó szinte lélekzetet
visszatartva olvassa, míg végére nem ér. Hasonlóan
érdekes a „Barna kéz”, mely spiritistikus vonat-
kozású. „Az elveszett különvonat”, mely nagyszabású
és rendkívül ügyes a végrehajtott büntényt tár-
gyal stb., melyek valamennyien igen vonzóan, tömören
és érdekfeszítően megírt történetek. A novellás-
kötet cirka 450 oldalnyi terjedelemben igen csinos
kiállításban jelenik meg. Füzve ára 4. — kor. Kap-
ható vászonba (K 5. —) és bőrbe (K 7. —) kötve is.
Az utazó közönség kényelmére pedig forgalomba
hozzuk öt egymástól teljesen független csinos füzet-
ben is, füzetenként 80 filléres árban. Kapható min-
den könyvkereskedésben, a vasuton, valamint a
kiadónál: Eggenberger-féle könyvkereskedés (Hoff-
mann és Vastagh) Budapest, IV., Kecskeméti-utca
3. szám. Telefon 772.

*

* **Egy munkásleány gyermekkorára** a címe annak,
a könyvnek, mely egy pár nap múlva meg fog je-
lenni. A könyv címe is elárulja annak tartal-
mát, mely a legszélesebb vevőkörben sok érdek-
lődőre fog találni. E munka az egész német sajtó
dicséretét szerezte meg. Bebel Agoston, a világ-
hírű szocialista szónok és képviselő e munkához írt
előszavában többek közt a következőket mondja:
„A mi társadalmunk magasabb rétegei számára telje-
sen új világ az, amit szem előtt tart, még pedig
— fájdalom — a nyomorúság, az erkölcsi és
szellemi elsatnyulás világa, annyira, hogy az ember
elszörnyedve kérdi, mikép lehetséges ilyesmi a mi,
kereszténységére és civilizációjára gőgös társadal-
munkban? A szerző azt a legutolsó réteget mutatja
be nekünk, amelyen társadalmunk épült, amelyben
maga is született és átélte egy fél emberéletet. De
azt is látjuk, hogyan volt képes környezetének
szomorú viszonyai ellenére is fölzsabadulni, neme
előharcosává fejlődni, olyan valakivé, akit ma min-
denki, aki ismeri, tisztel és sokra tart . . .” „Apja
iszákos, szívtelen a családjával szemben, anyja derek
és szorgalmas asszony ugyan, aki egész nap robotol
és kinlódik, hogy a családját — úgy a hogy —
eltartsa, aki azonban családja egzisztenciájáért való
folytonos aggodalma és hiányos nevelése következté-
ben minden szellemi szükséglettel szemben nemcsak
közömbös, hanem egyenesen ellenséges s nincs
érzéke lányának azon törekvése iránt, hogy magát
megszabadítsa az emberhez méltatlan helyzetből,
amelybe vak sorsa vetette.” Ez egyszersmind a
könyv tartama is. A szépirodalmat vásárló közönség
ezt a munkát szívesen fogja fogadni. A munkás-
asszony pedig saját sorsát látva megírva e könyv-
ben, lelkesedéssel fogja azt olvasni és terjeszteni.

A könyv bolti ára 1 korona. Kiállítása rendkívül iz-
léses és csinos. Megrendelhető Sachs Frigyes VII.,
Klauzál-utca 34.

TARKASÁGOK.

*

(A nagy követelés.) Arad lakossága bána-
tos lélekkel kénytelen konstatálni, hogy megdrá-
gult a liszt. Soha olyan kis kiflit nem produkál-
tak még, mint most, a liszt drágaság szomorú
korszakában. Egy tréfás fiatal ember elhatározta,
hogy feltűnő formában figyelmezteti azt az aradi
sütőmestert, aki különösen kitünteti magát az apró-
kiflik készítésével. Ennek a kiflijei sápadtabbak a
liliomnál és vékonyabbak, mint a hold — ujhold-
kor. A vidám ifju a következőleg figyelmeztette a
derék pékmestert kiflijei apróságára.

Rongyos ruhába öltözködve beállított a pék-
üzletbe és könyörögni kezdett a főnöknök:

— Nagyságos ur, három nap óta nem ettem,
adjon egy aranyórát.

— Maga éhes és aranyórát kíván?

— Az igaz, — mondta az álkoldus — hogy
egy kifli sokkal jobb volna, de nem akartam,
mindjárt ilyen nagy dologgal előállani, mert fél-
tem, hogy tulságosan szerénytelennek tetszik
tartani.

*

(Hol van Arad?) A Kakas Márton közli
ezt a kis tréfát:

Vasuti pénztárnál.

— Kérek egy másodosztályu jegyet Aradra,
ha Arad otthon van.

— Micsoda kérdés az, hogyha Arad ott-
hon van?

— Na, mert ha Konstantinápoly Budapesten
van és Velence Bécsben, akkor nem lehetetlen,
hogy Arad sincs most otthon.

*

(A fájós fog.) Egy fogorvosról beszélnek ezt
a bonmót. A fogorvost tudniillik nem tartják a
legjobb „fogászok” egyikének s azért terjesztik
róla ezt a kis históriát.

A szóban lévő orvoshoz bement egy fiatal
asszony és jajgatva gyanakodott:

— Jaj, doktor ur, nagyon fáj a fogam, ott
háti.

— Majd kihuzom, — jelentette ki az orvos,
miután megvizsgálta az odvas fogat.

— De doktor ur, azt a fogamat huzza ki,
ameiyik fáj.

— Legyen nyugodt, — mondta az orvos
kissé sértődötten — amit én kihuzok, az a fog
mindig fáj.

*

(Automobilbérkocsik.) Néhány budapesti
lapban ma a következő hirt olvastuk:

Automobilbérkocsik Aradon. Aradról te-
lefonozták lapunknak: A városi tanács mest
adta meg az automobilbérkocsik használatára az
engedélyt s a kocsikkal való közlekedés tegnap
indult meg. A közönség az automobilokat
mindjárt az első napon tömegesen használta.
A kocsik viteldíjszabályzata a lovas-bérkocsiké-
vel teljesen egyező.

A budapesti lapok sajnálatos tévedésnek let-
tek áldozatai. A tanács még csak engedélyt adott
automobilbérkocsik használatára, de még nem in-
dultak meg a benzineskocsik. Az illetőt, aki a
posti laptársakat így informálta, alkalmasint az
tévesztette meg, hogy Aradon most is olyan nagy
a benzinbüz, mintha már futnának az automobil-
bérkocsik.

A kiváló bór- és Hithimes gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köbvélynél, cukor-
betegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
Természetes vasmentes savanyvíz.
Kapható érványvikereskedésben vagy a Szinye-Lápán
Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolftraktus 8.

1045

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍTŐ-EGYSÉG

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésénél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. — Aradi főlerakat **POLLÁK JÓZSEF** cégnél, József főherceg-ut II. 5885

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az utcai lány gyilkosa. Kassáról jelentik: Még januárban fogták el Kis János 34. gyalogezredbeli közkatona, aki a meggyilkolt Hajnal Lidia utcai lány gyűrűit akarta elzalogosítani. Kis, aki azóta a kassai hadbíróóság foglya, a gyilkosságot állhatatosan tagadta. Minthogy a legszélesebbkörű nyomozás sem tudott a gyűrűkön kívül egyéb tárgyi bizonyítékot Kis ellen megszerezni, a hadbíróóság tegnap meghozta az ítéletet, melyvel Kist két évi szigorított börtönrre ítélte. Büntetésébe a csaknem fél évi vizsgálatot nem tudták be és büntetésének kitöltése után még hátralevő katonai kötelezettségének is eleget kell tennie. Az ítélet kiszabásánál a hadbíróóság a nyomozás alatt szerzett impressziókra és arra a tényre támaszkodhatott, hogy Kis a vallatás során beismerte, hogy tudomása volt a gyűrűk származásáról és ezek alapján mérte rá mint bűnrészesre a két évi börtönt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— Az ideai gyümölcsstermés. Kecskemétről írják: A kecskeméti gyümölcsszállítás e héten már teljes nagyságában megkezdődött. A befőzni való meggyből, dacára, hogy a szedés idejének vége közeledik, naponta 80—120 métermázsza kerül eladásra 72—80 koronájával. A kajszinbarackból óriási termés lesz. Az 1904. évi bőtermést is jóval felülmúlja, pedig akkor igen sok termelő kádba szüretelte a barackot. Az idén már ma kínálják 6—8 koronáért métermázsáját a fáról. A szedését a hét közepén kezdték meg. Az árak ma még magasak. 70—80 korona métermázsája. A hűvös időjárás a gyümölcsre nagyon kedvező, miután nem érik rohamosan, másrészt sokkal jobban kifejlődik. Korai sárga barack e hó közepéig lesz. Ugyanakkor már tömegesen kerül eladásra körte és vajalma. Általában almából is szokatlanul nagy termés lesz. Az árjegyzések nagyon alacsonyok, dacára, hogy külföldi kereskedőkkel tele van a város s ma még van kereslet. Az óriási gyümölcsszállítás zavartalan lebonyolítására, mely július közepén veszi kezdetét, Kecskeméten már minden intézkedést megtettek.

Gahonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3

A lefolyt héten ugyszólván mindennap kaptunk csapadékot, amely bár első pillanatban károsnak látszott, mint mondják, sok helyen még sokat használt.

A szép, nem nagyon meleg idő az aratási munkálatok szempontjából kívánatos lenne. A gabonaüzlet irányzata a hét végén ellanyhult.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 3

Amerika ¼-el olcsóbb. Néhány ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909. júliusra	7.76—7.77	7.74—7.75
Tengeri 1910. májusra	7.03—7.04	7.03—7.04
Buza 1909. októberre	13.43—13.44	13.33—13.34
Buza 1910. áprilisra	13.56—13.57	13.67—13.68
Rizs októberre	9.88—9.89	9.78—9.79
Zab októberre	7.72—7.73	7.66—7.67

Zárul 5 órakor

Utótőzsde üzlettel.

A legjobb kutya-kalács

volt és marad a

Fattinger-féle kutya-kalács,

melyet összes a fajta tápszerek közül a legjobb összetételű és táporeji — 50 kg. 23. — 5 kg. bérmentve 3.20 K.

Fattinger-féle Puppy-Bisquit

kölyök-kutyák részére. 50 kg. 26.—K., 5 kg. bérmentve 3.60 K. Árjegyzéket bérmentve küld:

H. POLSTERER (Inhaber und Mitgründer der Patent-Fleischfaser-Hundekuchen- u. Geflügelfutter-Fabrik Wiener-Neustadt.

350-nél több első díj. — A Fattinger-féle tápazet állatortvoel ellenőrzés mellett készül. 5914

IDEGENEK ARADON.

— Július 7. —

Fehér Kereszt szálloda. Szél Lajos utazó Budapest. — Pollák Izso ügynök Temesvár. — Weisberger Henrik utazó Budapest. — Hidvégi Ernő Kolozsvár. — Czimen Jenő utazó Szeged. — Benedek Ármán utazó Nagyvárad. — Ludvigh Hugó kereskedő Pilsen. — Klein József kereskedő Prága. — Braun Izidor utazó Budapest. — Cartorin Kálmán mérnök Kisgaram. — Dortrák László gazdálkodó Ungvár. — Dortrák Ede min. segéd-fogalmazó Munkács. — Rátkai József utazó Budapest. — Dorcsák Lajos Munkács. — Fogarasy Gyula máv. erdőmester Borossebes. — Hechkt Lajos utazó Budapest.

Központi szálloda. Herzl Emil utazó Budapest. — Pataki József utazó Budapest. — Böhm Károly utazó Budapest. — Kosztál Antal orvos Budapest. — Aczél István műegy. hál. Budapest. — Böhm Vilmos utazó Budapest. — Róth Mór utazó Szatmár. — Takács Jenő utazó Budapest. — Diamant Sándor utazó Nagyvárad. — Mandler Vilmos utazó Budapest. — Wiener Samu utazó Bécs. — Dechne Marcel utazó Budapest. — Erdélyi Béla utazó Budapest. — Majer Sándor utazó Budapest. — Laufer Zsigmond Budapest. — Plausvih Aladár dr. kir. közjegyző Nagylak.

Vass szálloda. Kis János kereskedő Miskolc. — Varga János kereskedő Nagyvárad. — Tichy Árpád kir. biz. végrehajtó Pécska. — Szilágyi János kereskedő Nagyszalonta. — Klein Odön utazó Nagyvárad. — Kádár József utazó Budapest. — Roth Sámuel kereskedő Brád.

Pannónia szálloda. Német Sándor gazdász Temesvár. — Barna András földbirtokos Versec. — Buttás Ferenc hivatalnok Debrecen. — Csillag Károly kereskedő utazó Budapest. — Dávid Mátyás fakereskedő Kurtics. — Baghy Lajos vendéglős Kisjenő. — Albala József utazó Temesvár. — Jámbor János igazgató Szombathely. — Lanert József rézműves Lippa. — Reisenberg Izidor tanító Nagyhalmagy. — Orosz János lelkész Lazura. — Sebestyén József tanár Budapest.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909 július 4-én, vasárnap:

1. Egy karambol következményei Bohózat. — 2. Amerikai zuávok. Természet után. — 3. Morigatható bábu. Humoros. — 4. Vende ta. Dráma az olasz népeletből. — 5. Eg az ingem. Bohózat. — 6. A boszorkánymester. Látványosság. — 7. A Mont-Blanc megmászása. Természet után. — 8. Két nőver. Dráma.

Előadások délután 3 órától kezdve.

Az előadásra barádkor be lehet menni.

As előadások alatt a cz. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Csakrészde.

Az előadások július hó 1-től este 1/2 órakor kezdődnek.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1909. július hó 4-én:

Déltán 3 1/2 órakor Luersékelt helyárrakkal:

A vasgyáros.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Ohnet György. Fordította: Fay J. Béla.

S Z E M É L Y E K:

Beaulieu	Folliausné.	Der lay	Keszler Ede.
Claire, leánya	Kápolnai J.	Susanne, húga	Harmath J.
Octave, fia	Márton i R.	Moullinet	Polgár S.
Bilgy herceg	Delli Lajos.	A'hénais	Novák Irén.
Préfont báró	Ditrói Mor.	Bachelin	Várnai Jenő.
Sophie, neje	Kőrössy Juci.	Pontae	Belinszki.

Kezdete déltán 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:

Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc fellépésével:

N a f t a l i n.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Heltal Jenő. Zenéjét szerzette: Sirmay A.

S Z E M É L Y E K:

Dr. Szakolczai Dolly Lajos.	Ilka	Kun Irén.
Terka	M'ka	Molnár I.
Laboda Péter Tapolczay D.	Patkány Etus	Sz. Rontay B.
Dr. Csapláros Vendrey F.	Házrester	Szalay I.
Manci	Kapronczay	Keiler I.
Kabocznáné	Lászy Etel.	Olcsyay Félix
		Kertész D

Kezdete 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Nagy választék

Lemez és vas zománczott

Főzőedények,
Háztartási cikkek,
Konyha felszerelések,
Szőlőművelési eszközök,
Mindennemű szerszámok,
Gép és ipari cikkek,

acél, nikkal és sárgaréz áruk
és mindennemű

Vas árukban

Kérjük szives megbízásait, melyek gondos kiszolgálásáról és jutányos számitásáról biztosítjuk.

Kitűnő tisztelettel

1451

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

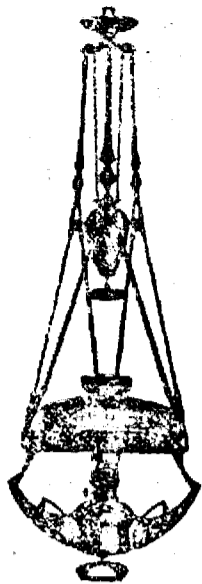
Üzleti berendezésünk és állványok f. évi július hó elején mérsékelt áron eladók.

Földbirtokra

előnyös kölcsönt kieszközöl elsőrangú févárosi pénzintézetnél, Krausz, Budapest, Andrassy-ut 1. szám. 4812

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésebb üveg, porcellán és mosdókészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból

Legjutányosabb forrás

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.

Képeretkezéshez óriási választék.

Legjobb szerkezetű 2051

jégszekrények

minden nagyságban kaphatók.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 20. szám Fischer Eliz-palota.

Megyei és városi telefon szám 568.

Naponta többször frissen pörkölt kávé

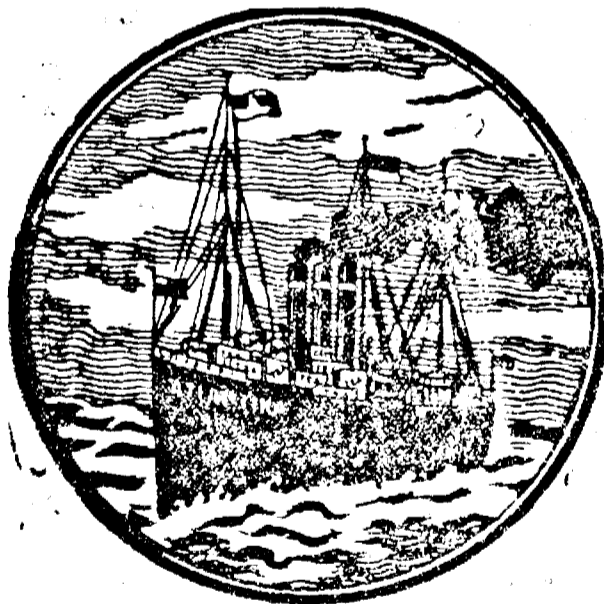
fűszer és illatszert KÁROS SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

Atlantika

kávé és tea behozatalnál kapható. 421

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad, Andrássy-tér 20. Fischer Eliz-palota. Városi és megyei telefon 609.

Szivarka hüvelyek nagy választékban. 301

Lapkihordó-pár felvételük.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Orvosi labororium áthelyezés!

Dr. Auszteveil és Kallós

speciális orvosi labororiuma és cukorbeteg toleranciájának meghatározása intézetét 2536

Simay-féle gőzfürdőbe

Petőfi-utca 7/b. szám,

helyezte át.

Városi és megyei telefon 168. sz.

Speciálisan foglalkoznak vizelet, köpet, gyomortartalom, dajka tej, vér stb. vizsgálatával, különösen vérébetegségek (bujakór) kimutatásával.

3901

Legjobb ital

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

SAVANYUVIZ

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, akik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1909. július hó 3.

Keresünk:

Aradra: 1 paraszt rőfös szakmabeli segédet.

Vidékre: 3 fűszer, rőfös és rövid, 2 vas és fűszer, 5 vegyes és 2 divat, cipő és kalap szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet és 2 tanoncot.

Ajánlunk:

női kereskedelmi alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamát sikerrel végezték, továbbá 7 fűszer és csemege, 3 vegyes, 1 kézmű, 1 rőfös és divat, 3 fűszer és rövid és 3 vas és fűszer szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár.

321

igazgató.

A nyaraló és fürdőző közönség szives figyelmébe!

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSO

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Szomaházy: A méltóságos asszony lovagjai a százhusz éves asszony. Schäffer: A női betegségek okai és elkerülésük módjai. Conan: R-jtelmes történetek. Gardonyi: Mi erősebb a halálnál? Szomaházy I.: A gyergyóvári hadjárat. Szikra: A hét szilvafa árnyában. Crawford: Arethusa. Prém J.: A képzőművészetek története. Tabori: Bünnös nők. Földes: Hivatalnok urak. Nagy Irma: A szerelem színhaza. Farkas Imre: Tűnő évek. Blasco J.: Május virága. Aszlányi D.: Életünk és nemünk. Maritimus: A nagy háború. Pemberton: Vezércsillag. K. J.: Lawn-Tennis. Friedländer: A művészetek. Károlyi gróf: Amerikai utam. Vince F.: Ahmed Raszim-Lux: A una corda. Lerrin J.: Helie a szobapincér. Schäffer: A hipnotizmus. Gardonyi: Falusi verebek.

Nemeth: Höcker: Fräulein Doktor. Helse Paul: Gegen den Strom. Bauer: Wahre Schönheit. Herr C.: Laubgewind. Gutheil: Nur ein Spiel. Heimbürg: Wie auch vergebene Schnitzler: Dämmereelen. Heymann: Madame Steinheil. Hilgebauer: Der Eroberer. Locke: Carlotta. Bernhard M.: Vogel Phönix. Beeker K.: Fr. Schulmeister. Gretes Verlobung. Ballestrem A.: Maria Schnee. Bartsch R.: Vom sterbendem Rokoko. Boy Ed. I.: Fast ein Adler. Chantepleur Gui: Mein Gewissen in Rosakleide. Westkirch: Auf der Menschheit Höhen. Wothe: Im Klosterhof. Manteuffel: Violette Fouquet. Mark Albrecht. Balsac: Ein Evasüchterlein

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill., vagy tekintetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!

Vidéki bérlők

Is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenemű-kölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy fizetetlenként 14 fill.

Ormay: Dicsértessék. Szóhner: Huszonnégy szál fehér rózsza. Szirmai: Tancos huszárok. Fráter: Templomban. Baumann: Tiz koplé. Hertzka: Anonymus. Villamos kalauz. A mafasarkon. Fall: Az elvált asszony. Curtis: Sorrentói emlék. Heidberg: Álom. Haller: Im Siegesflug. Bodrogi: Károg a holló a jegenyén. Sang u. Klauz I—I V. Zerkovitz: Holdvilág-nóta. Puccini: Manon. Szirmai: Háromtól hatig. Férjek v-nata. Szerelmes utcák. D'Albert: Tifland. Jacobi: Jánoska.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSO,

98:

könyv-, zenemű- és papír kereskedő Aradon.

Telefon 385. sz.

Állást keresek

utazói, üzletvezetői, raktárnoki vagy sör és likőr gyárban. Lehetőleg bármilyen hasonló állást ohajtok betölteni.

Czimem: 2561

Menczer Vilmos, Talpas.

Selyemtisztító intézetemet

ajánlom a nagyérdemű közönség figyelmébe, mely a mai kor igényeinek megfelelőleg van berendezve. 2553

Elvállalok mindennemű tisztítást, u. m.:

selyem ruhák, férfi ruhák,

flor, gáz, továbbá fehérmű, ing, gallér, kézelő, valamint minden szakmába vágó munkát megfelelően végzek. — Vidéki megrendelések 48 órán belül elkészítettnek.

Stefán József

Arad, Tökölly-tér, a román templom mellett.

Weitzer János-utca 17. sz. alatt

nyílik meg
az üveg és porcellán
FESTÉSZET.

Elvállalunk

üveg vagy porcellánkészletek kiegészítését, monogramok, címerek, bármely táj, vagy látkép, arcképeket, utóbbi sirkövekre is alkalmazhatókat, finomabb és egyszerűbb kivitelben.

Felvilágosítást Perlmutter Ignác porcellán- és üvegkereskedés (Tökölly-tér) is készséggel szolgál. — A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel. 2555

Perlmutter és Bahnert.

Tanulót

fizetéssel felfogadok papirkereskedésem részére

BLOCH H.

10442—1909. kh.

Pályázati hirdetmény.

Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 6768/167—1907. sz. alatt a kéményseprőipar gyakorlásáról alkotott s a kereskedelmi m. kir. ministerium által 67640—1908. sz. a. jóváhagyott szabályrendelet 2. §-ában felsorolt utcákból álló s üresedésben lévő 5-ik kéményseprő kerületre ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni szándékozót, hogy az említett szabályrendelet 1. §-a, illetve az ipartörvény, valamint a törvény végrehajtási rendeletének megfelelő hatósági okmányokkal és bélyeggel felszerelt kérvényeiket 1909 augusztus hó 1-ső napjáig bezárólag Arad szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalához címezve, ugyanott nyújtsák be, melyekkel igazolva kell hogy legyen:

1. Gyujtogatás, vagy tűzvesz okozásért büntetve nem voltak és a hatóság e őt mint kifogástalan magaviseletű, józan életű és megbízható egyének ismeretese, továbbá háztartásukban hány gondozás alatt álló családtagjuk van; 2. a kéményseprési iparban szabályszerű képesítéssel bírnak, szakbavágó munkával, mint segéddek hány évig működtek, vagy ha önálló iparosok, mióta folytatják a kéményseprői ipart.

Hiányosan felszerelt, vagy később beadott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Azon folyamodó, ki a jelen pályázati hirdetményben megjelölt munkakerületet elnyeri, tartozik a kéményseprő kerület betöltése tárgyában hozandó iparhatósági véghatározat jogerőre emelkedése után a kerületet az alulírott ható-

ság által meghatározando napon elfoglalni és az ott előforduló kéményseprési munkálatokat a hivatkozott kéményseprési szabályrendeletben megállapított díjazás mellett haladéktalanul megkezdeni, de köteles a működés megkezdése előtt a vonatkozó iparrendélyt kiváltani.

Arad, 1909. évi június hó 21-én.

Sariot Domokos,
főkapitány

924—1909. tkvi szám.

Árverési hirdetményi

kivonat.

A nagy-halmágyi kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Tiszai gör. kel. bitközség, képviselve Szirka Péter elnök által végrehajthatónak, Krisán Szófia férj. Krisán tiszai lakos végrehajtást szenvedő elleni 240 kor. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében, valamint az ezennel csatlakozónak kimondott kir. kincstár, továbbá végrehajthatónak 126 kor. 64 fill. (63 frt 32 kr.) tőke és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán a bíróság kerületében fekvő és a Tisza község 64. sz. tjkvben foglalt A I 1., 3 9., 11, 13—16. sorszámú ingatlanok B. g. alatti Krisán Szófia férj. Krisán hányadai 580 korona, a már nevezett tjkvben A. + 2., 3., 4. sorszámú ingatlanok B. g. alatti Krisán Szófia férj. Krisán hányadai és pedig:

1. a + 2. sorszámú ingatlan hányad 104 kor.;

2. a + 3. sorszámú ingatlan hányad 46 kor. és

3. a + 4. sorszámú ingatlan hányad 14 korona kikiáltási árban 1909. évi augusztus hó 5-ik napjának délelőtt 8 órajakor Tisza község házájánál megtartandó nyilvános árverés alá fogkerülni, az alábbi árverési feltételek mellett:

1. Az ingatlan hányadok, a kikiáltási árnak, az 1908. XLI. t.-cz. 26. §-ában megjelölt hányadán alul el nem adhatók; vevő köteles a bánatpénzt az 1908. XLI. t.-cz. 25. § a értelmében kiegészíteni.

2. Árverelni kívánók tartoznak az ingatlanok illetőleg hányadok becsárának 10%-át vagyis 58 koronát, 10 korona 40 fillért, 4 kor. 60 fillért illetőleg 1 kor. 40 fillért készpénzben, vagy az 3333/1881. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bíróságnál előzetesen letett bánatpénznek elismervényét átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt, a harmadikat pedig ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsán 39425. I. M. alatt kelt rendeletében előírt módon a nbutyini kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

4. Vevő köteles az épületeket a birtokbavétel napjától tűzkár el'en biztosítani és a biztosítási bárát is az naptól számított 15 nap alatt ezen bíróságnál bemutatni.

Az árverési hirdetmény és feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság telekkönyvi hatóságánál és Ócs, Ócsisor, Czermura, Nagy-Halmágy községek előjáróságainál megtekinthetők.

Nagy-Halmágyon, kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóságnál 1909. márczius hó 24-én.

Gálffy,
kir. járásbíró.

286—1908. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a jelenleg Császi Mátyás által bérelt nagylegelőbéli 778. sz. 5 hold 3 évi bérlete iránt folyó évi július hó 5-én d. e. 10 órakor a jelenlegi bérlő kárára és veszélyére árverést tart.

Kikiáltási ár: 12 korona 20 fillér holdanként és évenként.

Bánatpénz leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1909. évi június hó 14-én tartott üléséből.

Gazdasági szék.

Julius I-én

életbe lép az új bortörvény!

Bornylvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papíros, írószór és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér I.

Telefon 308. sz. 847

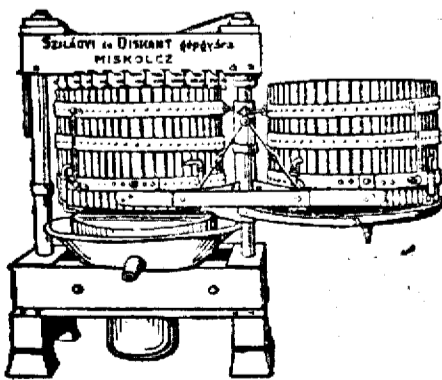

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

1902-iki borászati kiállítás EGER: I. díj, díszoklevél és aranyérem.

Borsajiók.

Legújabb rendszerű könyök-berendezésű „Kossuth”, — „Kincsem”, „Hegyalja” és „Acél-orsó” a magyar bortermelők legkedveltebb BORSAJIÓI.

Legjobb rendszerű víznyomású (hidraulikus)

kettős kosaru sajtók, nagyüzemi préseléshez.

Sajtóink főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Oriási erőfeszítés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőszúrók és bogyzók!

„Villám” legújabb centrifugális és bogyzó gép!

Szilágyi és Diskant gépgyára,
— MISKOLCZON. —

1907. évi pécsi kiállításon aranyérem és díszoklevél.

ÁRJEYZÉK INGYEN!

2587

1902-iki országos gazdasági kiállítás, POZSONY: I-ső díj, aranyérem.

Scheibel Vilmos

vizvezeték és csatornázás berendező

Telefon
124. szám.

Aradon, Szabadság-tér 10.

Telefon
124. szám.

Fürdőberendezések, árnyékszékek,
mosdók, kiöntők, szivattyus kutak és
légszeszkályha felszerelések, ugyszintén mindezek
szakszerű javítása.

Raktár mindennemű kőanyag. öntöttvas, ónozott, ólom és óncsövekben.

Egyedüli el-
árusítás Arad
és vidékére.

„DIABOLIT OLAJ”

Egyedüli el-
árusítás Arad
és vidékére.

szagtalanító felkenés minden fertőző helyre

u. m. elosztók, pissoirok és csatornák részére. Kiválóan fontos iskolák, hivatalos helyiségek,
kórházak, kávéházak és nyilvános pissoirok részére.

 Megtakarítja a drága vízöblítést, mely amugy sem fertőtleníti.

2321

Vas- és rézbutor, sodronyágybetét gyár.

Ajajunk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat,
vas- és rézbutorokban,
a legjobb kivitelben. 301

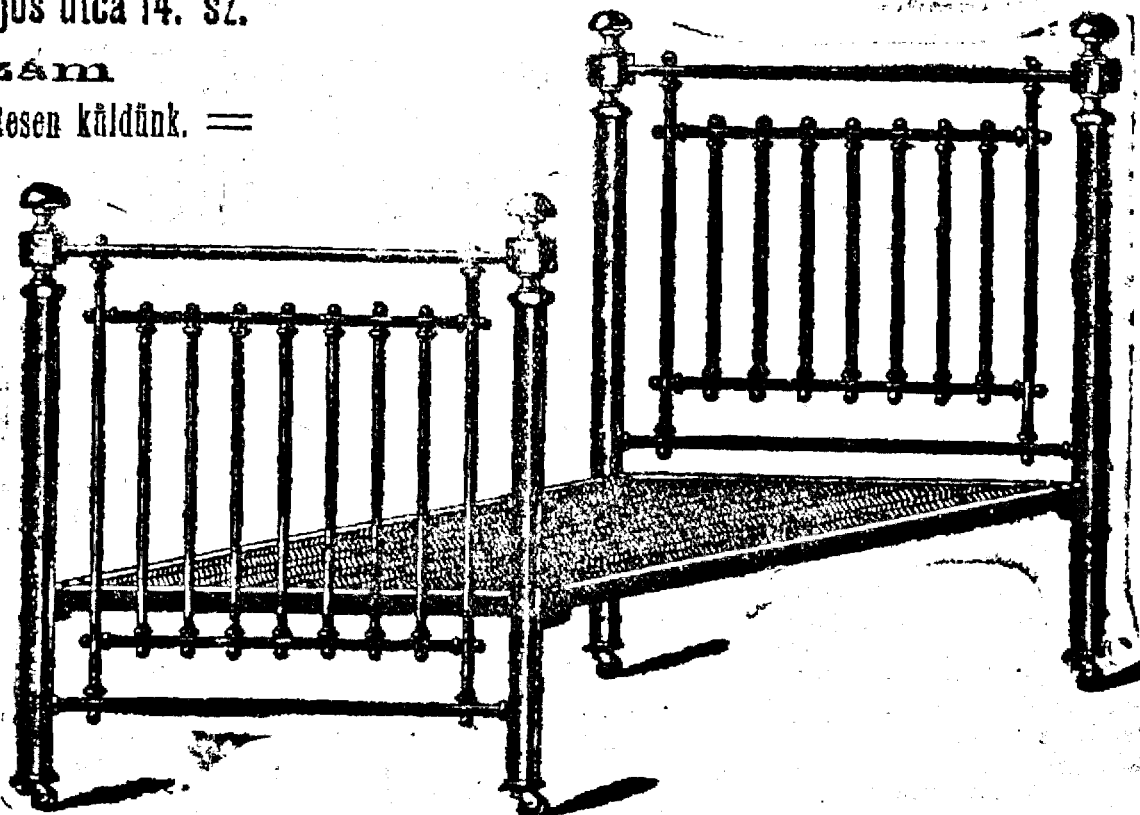
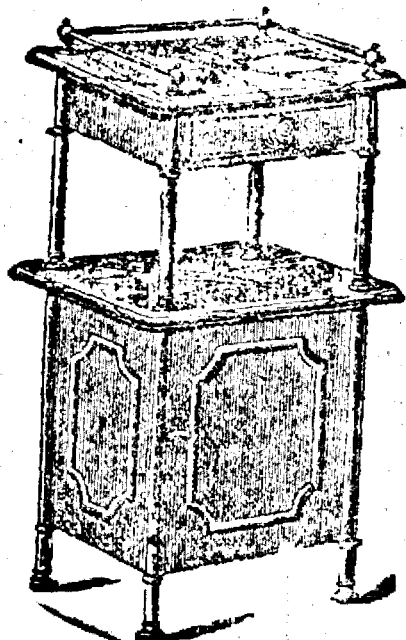
Elvállalunk mindennemű javításokat és vasbutor festéseket.
Raktár- és gyárhelyiség: Aulich Lajos utca 14. sz.

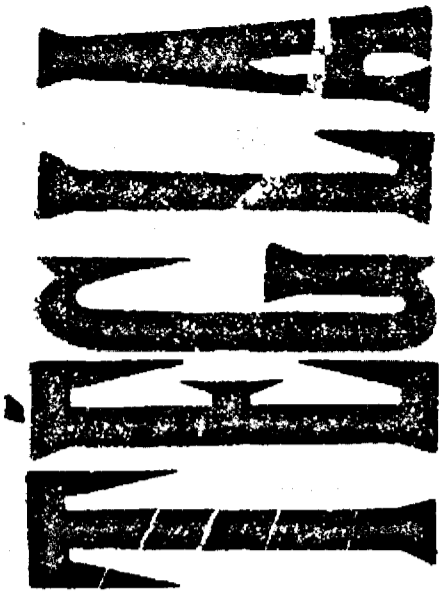
Telefon 428. szám

= Arjegyzéket kívánatra díj- és bérmentesen küldünk. =

sodronyágybetétek
vas- és fakerettel, minden méretben, a legerősebb kivitel-
ben kaphatók.

Szíves megrendeléseket kér tisztelettel
FLEISCHER TESTVEREK.

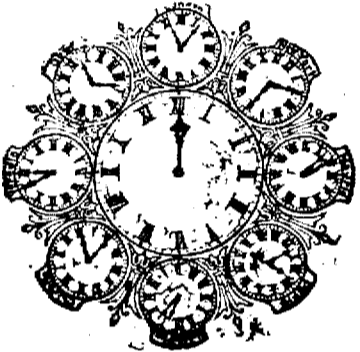

Pollak Sándor
kórkemencze légiagrában 2
Mikalán.
Gyári telefon 515. Városi telefon 206.
Lakás: Erzsébet-körút 37.

Figyelem!

Hol lehet olcsón órákat venni és jól javíttatni? Csakis

VÁRADY JÁNOS órásnál
Arad, Boros Béni-tér 16. sz. a.
(Vanicek-ház.) 2072

ahol egyszersmind zálogcédulákat tört arany- és ezüst árut legmagasabb ár mellett vesznek és átcserelek.

Uj cipő műhely.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy **Batthányi-utca 32. sz. a.** (Kohn-ház)

férfi és női

cipő műhelyt

nyitottam. Elvállalok legkényesebb igényeknek is megfelelő női, férfi és gyermekcipők gyors és pontos elkészítését úgy javításokat is. Kívánatra hához is megyek. 2320

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak. Szíves pártfogást kér tisztelettel

Török Károly,
uri és női cipész.

Dávid Péter beton építési vállalata
Trombita-utca 19. sz.

Elvállalok granit, terázo és beton munkákat, valamint beton csatornázásokat, víztartányokat, gép-alapzatokat, cementhordókat, cementjárdafolyosók és fűdőszobák elkészítését a legegyszerűbb kivitelől a legdiszesebb kivitelig is készítetek. 1496

Tisztelettel
Dávid Péter.

Kozmetikai Gyógyintézet

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos-u. 4., I. em.

— Alapított 1892. —

Az intézet az emberek szépítésével foglalkozik. A beteges, hibás bőrt meggyógyítjuk. Az elhanyagolt, elromlott bőrt helyreállítjuk. A csúnyát megszépítjük. A szépet konzerváljuk, hogy mindig szép maradjon. Orrtot, fülsel, kezet, lábat, kebleket formássá tesszük. Az arcvonásokat finomítjuk, fiatalítjuk. A pusztuló haját megmentjük, a fölösleges hajnövekedést örökre kipusztítjuk. Minden elhanyagolt szépség hibát jól állás mellett gyógyítunk. Honoráriumot csak siker esetén fogadjunk el. Az intézet föl van szerelve a komoly orvosi kozmetika és a modern szépségápolás minden hathatós eszközével. Nem csodaszerekkel dolgozunk, nem sminkeléssel kezelünk, hanem kipróbált gyógy-szerekkel és tudományos eljárásokkal. A kik az intézetet nem látogathatják, azoknak saját szépítési szerkeiket ajánljuk. Hogy szereink ártalmatlanok, arról orvosaink garantálnak. Hogy szereink biztos hatásúak, azt — aránylag csekély reklám mellett — óriási forgalmunk bizonyítja, mert a közönség egymás közt dicséri és ajánlja azokat. Intézetünk főorvosának — **Jutassy József dr.** bőrgyógyász, egészség-tanár — ideája szerint szépítési szerkeikből az ismert szépséghibáknak megfelelőleg ötfele készletet állítottunk össze, ezek:

Bőrápoló-készlet. A díszes dobozban van egy dr. Jutassy-féle **Kozmetikus-szappan**, egy dr. Jutassy-féle **Kozmetikus-kenőcs** és egy dr. Jutassy-féle **Arcmassírozó-készlet**, illusztrált használati utasítással. — Szolgát a kényes, érzékeny, száraz, petyhüdt, ráncosodó, durva, hámló, libabőrös, sötét bőr ápolására és szépítésére. **Ára 5 korona.**

Bőrgyógyító-készlet. A díszes dobozban van egy mitesszer-nyomó készlet, egy dr. Jutassy-féle **Gyógy-szappan**, egy dr. Jutassy-féle **Arctej** és egy dr. Jutassy-féle **Bőrápító-gyógy.** — Ezen szereket a zsíros, fényes arc ápolására szokták használni. Gyógyítják a bőrtöréseket (mitesszer), a pattanásokat (vimmert), a bőrlikacsokat (pörus), a túlságos izzadást, a vörös orrot, vörös kezet és fagyási foltokat. Kimerítő használati utasítással **Ára 5 korona.**

Bőrtisztító-készlet. A dobozban van egy dr. Jutassy-féle **Arctej** és egy dr. Jutassy-féle **Szeplő-kenőcs.** — Ezek a szerekek gyöngéden kopatják a felső bőrt és ez által elmulasztanak minden barna foltot és hófehérre teszik a bőrt az elszáradt, napstútot, leburnult arcon és kézen. Szeplőt és majsított gyökereken elmulaszt. Kimerítő használati utasítással **Ára 5 korona.**

Bőrhámlasztó-készlet. A dobozban van egy dr. Jutassy-féle **Hámlasztó-kenőcs** és egy dr. Jutassy-féle **Hámlasztó-kenőcs.** — Ezek a szerekek erősen és gyorsan lehámlasztják a felső bőrt és vele minden tisztátalanságot. Az egyenetlen bőr megismétlődik, a kényes bőr megpuhul. Sikeresen lehet használni régi nagy bőrpörusok, pattanások utáni, him őheiy és sebnyomó simítására. Lencsek és szemcsék ellen, továbbá régi, macskamajfoltok ellen. Alapos használati utasítással **Ára 5 korona.** 5902

Hajgyógyító-készlet. A dobozban van egy dr. Jutassy-féle **Hajszesz** és egy dr. Jutassy-féle **Fajmasszírozó-készlet** a fejbőr erősítésére, edzésére. — Ezen eljárás megállítja a zsírosságtól, hajkopartól és ragálytól származó hajhullást, megszünteti a hajtörést (hajmely) a forszirozza a hajnövekedést. A najat nem őrzi. — Használati utasítással **Ára 5 korona.**

Egyszerre több készlet használható.

Minden készlethez mellékelve van dr. **Jutassy Szépségápolás** című könyve. A készletek vásárolhatók vagy postán rendelhetők ezen a címen:

Kozmetikai Gyógyintézet

elárultó osztály
Budapest, IV. Kossuth-Lajos-ueca 4. I. emelet.

Máziasszonyok b. figyelmébe ajánljuk RUBITS GYULA
fényező és mázoló műhelyét
Szent Pál-utca (Bocskai-tér sarok.)

Elvállal é szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: butorfenyezeset, vas- és fa-butorokban, régi butorok újrafestését bármintemű stílusban, kávéházi berendezéseket u. m.: asztalok, székek, rácozások, lámperták, fogasok, csillárok

bronzírozását

éjjeli szekrényeket, mosdókat, fürdőkádaikat, bármintemű márvány utazatokat, ton- és viasz-munkákat, ton- és frész-színeken, majolika utánzatokat, díszítéseket, flóderozást (erezést) bármintemű fautáncat u. m.: (tölgyfa, diófa, machagoni, paliszander, jávor, cirbl, stb.) konyha berendezéseket, konyha és fürdőszoba fallényezését és festését bármintemű színekben, ajtókat, ablakokat és portálokat, fűtőberendezéseket a legújabb és legmodernebb stílusban, jutányos árak mellett készítetnek. — Kívánatra barmikor a hához megyek. — Videki munkákat is elvállalok. — Becses pártfogásáért esedezve, vagyok kiváló tisztelettel
2227 **Rubits Gyula**

Három fontos cikk
valamennyi kartellon kívül

KLÁR szén, mész és műtrágya KLÁR

Szén

belföldi, poros és karvini szén, debreceni, kaszai és munkolci légyosz kősz, estrani, karvini és zabrczi bánya-kősz, kovács-szén.

Mész

híharmegyei, écsdi, révi, hernád-völgyi, fával égetett, darabos, kőmentes, gen szaporá mész.

Műtrágya

ásványi és esontliszt. Superfosfát, debreceni szárított fokái, kiváló hatású, legelősebb légytrágya szőlő, dohány, répa, tengeri, csalamádé, pillangósok alá.

KLÁR ANDOR cég

bank- és áruüzlet, műszaki iroda
Távirat: **DEBRECEN.** Telefon: 446.
KLÁR Andor.

Pénz Klár

Bank osztály:
Törlesztéses kölcsönök, parcellázás. Financzírozások
Műszaki osztály:
Méterek, gépek, teljes gyári berendezések. Műszaki cikkek. Olaj. Nyersolaj.

Kedvező fizetési feltételek!
5899 Pontos, előzékeny kiszolgálás.

500 koronát

fizetnek annak, aki **Bartilla-** fogvizének használatát mellett, üvege 80 fill. valaha ismét fogtájást kap, vagy a szája büztik **Bartilla A. Örökösök,** (B. Winkler) **Wien, 19/1 Sommer-gasse 1.** — Kapható **Aradon** minden gyógyszerárban, különösen **Földes Kelemennél,** Deák Ferencz-utca 11. sz. és **Rossnyay Mátyánnál,** Szabadság-tér. Kérjük minden itt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljelentésért díjaztatnak. 504

Uj ernyő és fűző-üzlet

Aradon, Andrassy-tér 20.
(A temesvári ernyőgyár fiókja.)

Van szerencsém úgy a városi, mint a vidéki urihölgyek szíves figyelmét felhívni modernül berendezett ernyő és francia különlegességi — fűző ós raktáramra. — Szolid és pontos kiszolgálás! Szabott árak! Javítások és áthuzások leggyorsabban készítetnek. Szíves pártfogás kér. 1915 **Merkler Soma.**

Két évi jótállás!

OLLA
Gummi kü-lönlegesség
A tudomány ma állása szerint bebizonyított legjobb letező Gummi óvszár
Kapható a ország minden gyógyszerárban és jobb díj. írh tan.

Arca tucatonként 4, 6, 8, 10 korona.

Az előírt helyek kimutatását, árjegyeket és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az **OLLA gummi-gyár Wien 11/124. Praterstrasse No. 57.**

Alapított 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez minden esetre a zongora is tartozik, mely dus raktáramban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 300 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szak-képzett segédem által végeztetem. 460

Nyilvános kölcsönkönyvtáramban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron. Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.
Telefon szám 25.

Saját termésű kitünő tisztán kezelt magyaradi ó és peccsenyeborok úgy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kapható

Winter Adolf
Igyvédnél 363
ARADON,
Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt.

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpaképződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 3 korona. 251

Földes Kelemen
gyógyszerésznél.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Vadkezelésűl kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

AN APRÓ HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Hirdetéseket teljesen ingyen ad a

kiadóhivatal:

Szénel főherceg-ut 32. szám.

Telefon szám: 181.

Hirdetéseket felvételnek a

kiadóhivatalban:

János főherceg-ut 32. szám.

Telefon szám: 181.

Ha az év végén minden szó egyezségi beiktatásának ára 4 fillér, vasárnapok és ünnepnapok 5 fillér. — Családot kereső vagy családnak ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, mellette további szó 4 fillér. — Hirdetési leveleslapok 30-50 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstműveket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölj-tér 1. 1771

Elsőrendű szántó,

25 hold a város mellett, a simándi vámház közelében haszonbérbe kiadó. Bővebbet a tulajdonosnál, Gyenge Ferencnél Varjassy J.-u. 18. Városi és megyei telefon sz. 624 Ugyanitt 500-600 holdas földbérlet kerestetik 6-12 évre. 2312

Egy jóforgalmu fodrászüzlet

azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2471

Egy jókarban lévő

íróasztal megvételre kerestetik. Ajánlatok „asztal” jeligére a kiadóhivatalba kéretnek.

Fiatlai tisztviselő

vagy gyakornok, ki kereskedelmi végzett, helybeli részvénytársasághoz azonnal felvétetik. Német nyelvben jártasak előnyben részesülnek. Ajánlatok „Törekvő” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

Janló és fizetőlányok

fehérnemű varráshoz felvétetnek Deák Ferenc-utca 36, ajtó 16 alatt. 2451

Gyakornokot

vagy fiatal hivatalnokot keresek faüzletem részére. Vas József Uj-arad. 2558

Kis Ernő-u. 4. számú ház

szabad kézből eladó. Bővebbet Lahner György-u. 8. sz. alatt. 2560

Eladó ház

Világosan, Fő ut 126. szám 11000 koronáért szabad kézből azonnal eladó. Bővebbet Kolozi Lajosnál Arad, Sarló-utca 20. 2533

Jzr. fiu internátus Arad.

Az összes iskolák közelében felállított intézet, megnyitk szept. 1-én. Háló-, tanuló- és éttermei tágasak. Ellátás, gondos nevelés, szakszerű felügyelet biztosított. Magán tanulók is felvétetnek. Tájékoztatót küld bérmentve s minden felvilágosítást megad Steiner Jaka okl. tanító, Gurahoncz. Aug. 1-től Arad, Kápolna-utca 28 2521

Jó házból való

intelligens fiu tanulónak fizetés-sel felvétetik Guttmann Izidor cég-nél Szabadság-tér. 2510

Angol vagy német beszédet

vagy német keresk. levelezést tanít tökélyig postán, személyes érintkezés nélkül havi 8 koronáért Örfi nyelviskolája Aradon. 2511

Papirkalapoknak

való krepp- és selyempapírok nagy választékoan. Aradi felvételű és egyéb képes levelező-lapok nagyban és kicsinyben. Irodai cikkek, valamint üzleti könyvek kitűnő minőségben. Névjegyek és nyomtatványok. Egész könyvtárak vétele. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése Aradon. Telefon 385. 262

Javitó-, pót- és magánvizsgálatra

biztos sikerrel készít elő bárkit egy okleveles tanító. Több gyermekért vidékre is elmegy. Bővebbet az aradi állami tanítóképző intézet igazgatói irodában. Telefon szám 548. 2495

Matematikus

bölcsészhallgató correpetitori állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2519

Eladó!

Építési anyag: u. m. fa 12 mtr. hosszú, deszkák, vasablakok, utcai fa álló kerítés, jutányos árban eladók az aradi Waggongyár műhelyeinek bontásából. Az anyag tekintve hosszú méreteire, igen alkalmas gazdasági építkezésekhez. Bővebbet a helyszínen. 2334

Remekírók, 50 kötet

teljesen új, igen előnyös feltételek mellett azonnal eladó. Bővebbet Schiessel Mária tanítónő, Körösbánya 2357

Jóforgalmu butorraktár

családi okok miatt sürgősen átadó. Cím a kiadóhivatalban. 2392

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánára ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Megjelentek

és Ingusz I. és Fia cég **kölcsontrában** kaphatók: Szomaházy: *Méltóságos asszony lovagjai*, Conan Doyle *Rejtélyes történetek*, *Egy munkásleány gyermekora* Betel A. előszavával, Lovik: *A una corda*. 173

Házmesteri

állást keres gyermektelen házaspár, aki most is hasonló állásban van alkalmazva. Cím a kiadóhivatalban. 2543

Kisasszony felvétetik

irodánkban. Jelentkezések délután 1-2 óra között Vas és Társa cégnél Arad, Boros Béni-tér 6. 2542

Német fiuk

magyar családhoz társalgásra ajánkoznak a zűnidőre csak ellátásért. Klotz János Weitzer János-utca 19. sz. 2540

Sürgősen eladó magéniak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Fő közlő Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2551

Jó házikoszt

kapható házon kívülre is Csernovics Péter-u. 14. sz. alatt. 2524

Biztosítási

üzletszerzők magas jutalékkal és fix fizetéssel felvétetnek. Ajánlatok Arad, Postafiók 26. alá intézendők. 2335

Úrak!

Intelligens, szép, fess 30 éves jegyző özvegye 6000 korona hozományval teljes házi felszereléssel bíró nőt ki volna hajlandó feleségül venni. Levelek boldogság után vágyó derék barna D. A. özvegy, Arad főposta. 2527

Eladó ház.

Paulison a motoros megállóhely közelében 3 szoba, konyha, üvegezett folyosó, üzlethelyiség és konyhakerttel, melléképületekkel szabad kézből eladó. Ugyanott üzletberendezés és árarktár eladó. Bővebbet Vas Gyula kereskedőnél, Paulis 290. sz. 2450

Nagy elegáns koffer eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Egy terem

ujjonnan átalakítva bármilyen célra azonnal kiadó Boczkó-utca 8. sz. 2470

Rövid

jó karban lévő zongorát keresek azonnali megvételre. Popeszku János jegyző, Magyarad. 2473

Sarok szatócsüzlet,

mely 50 éve áll fenn, italmérés és dohányvásárlással más vállalat miatt átadó. Cím a kiadóhivatalban. 2491

Diamant Jenő

épület- és diszmu-bádogos. 1928

Műhelye és

kész áru raktára: **Kazinczy-utca I.** (Polgári Húskolával szemben.)

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek részére 2095

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában kaphatók.

Mériegképes

könyvelő, vagy könyvelőnő, ki a levelezésben is jártas kerestetik Wojtek és Weisznál Arad 2564

Egy kazánfűtő

és egy vagy két molnáregény nőtlen, veki hengermalomba azonnali belépésre kerestetnek. Jelentkezni Klein fakereskedőnél Arad, Sina utca I a. 2565

Arad,

Csanád, Temes, Hunyadmegyékben vegyeskereskedőknél bevezetett utazó, 32 éves, állást keres Szives megkereséseket kér (Agilis) Post-restante Arad. 2566

Hollander Ignác és fia

teljesen megbízható és ovdékkal rendelkező egyén fa felügyelői állás betöltésére kerestetik. Bizonyítvány másolatokkal ellátott ajánlatok „Tisztességes” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2563

Nagymennyiségű

pléh-pánt

és

maculatura

jutányos áron

eladó.

FISCHER SIMON Nagyáruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

305

meglepő olcsó árjegyzéke.

Fr. 1.55
Selyem
Ernyő

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
következő olcsó árban lesznek előruktva
1 drb. gyermek ernyő — 50.—, 95 kr.
1 drb. női fekete napernyő 1.25 kr.
1 drb. férfi és női selymernyő 1.75 kr.

Páratlan
olcsó
árak!

Fr. 1.45
Madepulán
Ing

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
A legfinomabb fehér madepulán puha
mellű férfi ingek, meglepő olcsó ár, da-
rabja forint 1.45-ért kaphatók.

Páratlan
olcsó
árak!

53 krajcár
Flor
Harisnya

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Óriási mennyiségű alkalmi vétel férfi,
női és gyermek harisnyák érkeztek és
bámulatos olcsó árban lesznek előruktva.

23 krajcár
Batiszt
Zsebkendő

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Óriás nagy zsebkendő vétel folytán
lesznek a legelegánsabb angol színes
batiszt zsebkendők 40 krajcár helyett
csak 23 krajcárért előruktva.

45 krajcár
Szalm
Kalap

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Girardi szalmakalapok, férfi, fiú és gyer-
mek részére már 45 krajcártól kezdve
kaphatók.

75 krajcár
Selyem
Nadrágtartó

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Jelenleg, ameddig a készlet tart, lesz-
nek előruktva, finom selyem nadrágtar-
tók 75 krajcárért.

98 krajcár
Bőr
Keztyű

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
A legfinomabb női és férfi prágai glածե
bőrkeztű fekete, fehér és színes csak
98 krajcárért lesznek előruktva.

Fr. 1.45
Angol
Sephir ing

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Ritka alkalmi vétel folytán lesznek a
legfinomabb és legelegánsabb színes in-
gek, a melyeknek az értéke fr. 2.50.
csak fr. 1.45-ért előruktva. — Ez a
cikk különösen figyelemre méltó.

Fr. 1.25
Nyári
Sporting

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Sikerült nagy vétel folytán dupla gallé-
ros férfi ing fr. 1.5. Színes sephier
sporting fr. 1.45. Nyerselyem vászon
tenisz ing meglepő olcsó ár fr. 1.75.

50 krajcár
Sport
Sapka

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Férfi, fiú és gyermek sport sapkák fi-
nom szöveteiből 35, 50 és 75 krajcár.

45 krajcár
Selyem
Keztyű

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
A legjobb minőségű chapselyem férfi és
női keztyűk 45 krajcárért lesznek elő-
ruktva.

38 krajcár
Selyem
Nyakkendő

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Óriási választékban tiszta selyem nyak-
kendők elegáns színekben, drbjá 38,
45 és 50 krajcár. 3 darab elegáns se-
lyem batiszt nyakkendő 55 krajcár.

45 krajcár
Elegáns
Sétabot

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Óriási választékban a leg-
újabb sétabotok . . . 45, 75 kr.
Vasbot bőrrel áthuzva . . . 95 kr.
Acél bot nickel fogóval . . . 125 kr.

95 krajcár
Francia
Batiszt nadrág

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Finom rövid francia batiszt alsó nadrág
darabja 95 krajcár. — Jó minőségű
Köpper alsó nadrág színes, himzeve-
reklam ár 95 kr.

Utazó cikkek nagy választékban a
legolcsóbb árakban.
Bőröndök Utazó készlet
Kézitáska Haj kefék
Ernyő-tok Ruha kefe

19 krajcár
Színes
Manschetta

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
A legszebb színes mintázott je mosó és
jó minőségű Manschetták párja 19 kr.-ért
lesz előruktva.

Nagy választék bőrárakban!
Női kézitáska Dohánytárca
Pérez erszény Cigaretttárca
Papírpéztárca Szivartárca
Fizetőpincértárca

Fr. 1.25
Nyári
Kalap

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt
Külön jó nyári Loden strapa kalap
fr. 1.25 és 1.50.

Gyermekkocsikból gyári raktár Fischer Simon Nagy Áruházában minden elkép-
zelhető kivitelben és legolcsóbb árban kaphatók. 5 forinttól kezdve 50 forintig.